

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન- જૂનાગઢ

• નિર્મિત •

રાષ્ટ્રીય સર્વેક્ષણ

પરખ પ્રશ્નબેંક

વર્ષ: 2026-27



ધોરણ- 3

PARAKH Rashtriya Sarvekshan 2024

શિક્ષણની ગુણવત્તા તરફ આગળ વધતો

જૂનાગઢ જિલ્લો

મુદ્દાવતાયુક્ત શિક્ષણ
સશક્ત ગુજરાત
ઉજ્જવળ ભવિષ્ય

PARAKH REPORT CARD 2024 ANALYSIS – JUNAGADH DISTRICT

ધોરણ 3

FOUNDATION STAGE

જૂનાગઢનો
રેન્ક

રેન્ક 19
(54%)

ધોરણ 3 નું વિષયવાર પરિણામ

વિષય	રાજ્ય સરેરાશ	જૂનાગઢ જિલ્લો	તફાવત
ભાષા (Language)	57%	58%	↑ +1%
ગણિત (Maths)	52%	50%	↓ -2%
એકંદર સરેરાશ	54%	54%	0%

મુખ્ય તારણ:

ભાષામાં રાજ્ય કરતાં 1% વધુ,
ગણિતમાં 2% ઓછું.
એકંદર સરેરાશ રાજ્ય જેટલું જ (54%).

ધોરણ 6

PREPARATORY STAGE

જૂનાગઢનો
રેન્ક

3
(49%)

ધોરણ 6 નું વિષયવાર પરિણામ

વિષય	રાજ્ય સરેરાશ	જૂનાગઢ જિલ્લો	તફાવત
ભાષા (Language)	51%	55%	↑ +4%
ગણિત (Maths)	40%	44%	↑ +4%
આપણી આસપાસની દુનિયા (The World Around Us)	45%	48%	↑ +3%
એકંદર સરેરાશ	45%	49%	↑ +4%

મુખ્ય તારણ:

ત્રણેય વિષયોમાં જૂનાગઢ જિલ્લો
રાજ્યના સરેરાશ કરતાં આગળ.
એકંદર સરેરાશ રાજ્ય કરતાં 4% વધુ.

એક નજરે સરખામણી

ધોરણ	રાજ્ય સરેરાશ	જૂનાગઢ સરેરાશ	સ્થિતિ
ધોરણ 3	54%	54%	સમાન =
ધોરણ 6	45%	49%	જૂનાગઢ +4% ↑

સાથે મળીને ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ તરફ આગળ વધીએ,
દરેક બાળકને ઉત્તમ ભવિષ્ય આપીએ.

પ્રેરક

ડૉ.આશાબેન રાજ્યગુરુ - પ્રાચાર્ય

માર્ગદર્શક

કંચનબેન ભૂત - સિનીયર લેક્ચરર
ભરતભાઈ મેસિયા - લેક્ચરર
કાશ્મીરાબેન ભટ્ટ - લેક્ચરર
મોનિકાબેન ગોસ્વામી -લેક્ચરર
દેવાંગભાઈ જોશી - સંશોધન સહાયક

ગુજરાતી વિષય કન્વીનર

મેઘનાથી પરેશગિરિ
વિસણવેલ પ્રા.શાળા, તા. માળીયા

ગણિત વિષય કન્વીનર

મારવણિયા કૃણાલકુમાર
પી.એમ.શ્રી શાળા શાપુર, તા.વંથલી

પર્યાવરણ વિષય કન્વીનર

ભદ્ર ભરતકુમાર
બોડકા પ્રા.શાળા, તા. વંથલી

લેખન અને સમીક્ષા

ગુજરાતી

પટેલ હેતલબેન
સોનારડી પ્રા.શાળા, તા. વંથલી
જાવિયા હિનાબેન
સોનારડી પ્રા.શાળા,તા. વંથલી

ગણિત

સોલંકી બાલદેવકુમાર
શાંતિપરા પ્રા. શાળા, માળીયા

ઝાટકીયા વિમલભાઈ

શિરવાણીયા પ્રા. શાળા, તા. વિસાવદર

પર્યાવરણ

ભદ્ર ભરતકુમાર
બોડકા પ્રા. શાળા, તા. વંથલી
ગજેરા કિશોરભાઈ
મિયાંવડલા મોટીમોણપરી, તા. વિસાવદર

પ્રિય શિક્ષકમિત્રો

ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ એ સમૃદ્ધ અને સશક્ત રાષ્ટ્રના નિર્માણનો આધારસ્તંભ છે. પ્રાથમિક કક્ષાએ વિદ્યાર્થીઓમાં ભાષા, ગણિત અને પર્યાવરણીય અભ્યાસની પાયાની સમજ સાથે તાર્કિક વિચારશક્તિ, સમસ્યા ઉકેલાની ક્ષમતા તથા જીવનોપયોગી કૌશલ્યોનો વિકાસ થાય તે આજના શિક્ષણની અનિવાર્ય આવશ્યકતા છે.

રાષ્ટ્રીય સર્વેક્ષણ પરખના અનુસંધાને ધોરણ ૩ થી ૮ના વિદ્યાર્થીઓની અધ્યયન નિષ્પત્તિઓનું અસરકારક મૂલ્યાંકન થઈ શકે અને તેઓ આત્મવિશ્વાસપૂર્વક સર્વેક્ષણમાં શ્રેષ્ઠ પ્રદર્શન કરે તે હેતુથી જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, જૂનાગઢ દ્વારા આ વિશેષ પ્રશ્નબેંક તૈયાર કરવામાં આવી છે.

આ પ્રશ્નબેંક માત્ર મૂલ્યાંકનનું સાધન નથી, પરંતુ વર્ગખંડમાં નિયમિત મહાવરા, પુનરાવર્તન અને નિદાનાત્મક મૂલ્યાંકન માટેનું એક અસરકારક પથદર્શક પણ છે. મને વિશ્વાસ છે કે તમામ શિક્ષકમિત્રો તેનો સર્જનાત્મક અને અસરકારક ઉપયોગ કરીને વિદ્યાર્થીઓને વધુ સક્ષમ બનાવશે.

આ પ્રશ્નબેંકના નિર્માણમાં નિષ્ઠાપૂર્વક યોગદાન આપનાર DIETના તમામ વ્યાખ્યાતાશ્રીઓ, વિષય નિષ્ણાતો, લેખકવૃંદ તેમજ આયોજન સાથે જોડાયેલા તમામ સહયોગીઓનો હું હૃદયપૂર્વક આભાર વ્યક્ત કરું છું. તેમના સમર્પણ અને પરિશ્રમના પરિણામે શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓને એક ઉપયોગી શૈક્ષણિક પ્રશ્નબેંક પ્રાપ્ત થઈ છે.

આવો, સૌ સાથે મળીને ગુણવત્તાસભર શિક્ષણના ધ્યેયને સાકાર કરીએ અને આપણા જિલ્લાના દરેક વિદ્યાર્થીને રાષ્ટ્રીય સર્વેક્ષણમાં ઉત્કૃષ્ટ પ્રદર્શન માટે સજ્જ બનાવીએ. એ જ આપણા સૌના સંયુક્ત પ્રયાસોની સાચી સફળતા ગણાશે.

ડૉ. આશાબેન રાજ્યગુરુ, પ્રાચાર્ય

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, જૂનાગઢ

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	વિષય	પાનાં નંબર
1.	ભાષા	1 to 24
2.	ભાષા- Answer Key	25 to 28
3.	ગણિત	29 to 34
4.	ગણિત- Answer Key	35
5.	પર્યાવરણ	36 to 58
6.	પર્યાવરણ- Answer Key	59 to 66

ભાષા

૧. આપણી આસપાસના પક્ષીઓ

પક્ષીઓ કુદરતનું એક સુંદર સર્જન છે. દરેક પક્ષીનો રંગ, અવાજ અને રહેઠાણ અલગ-અલગ હોય છે. જેમ કે, આપણું રાષ્ટ્રીય પક્ષી મોર પોતાના રંગબેરંગી પીંછા અને કળા માટે જાણીતો છે, જ્યારે પોપટ તેની લીલી યાંચ અને મીઠી બોલી માટે ગમે છે. પક્ષીઓ આપણા પર્યાવરણને સાફ રાખવામાં અને ઝાડ-છોડના બીજ એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ ફેલાવવામાં મદદ કરે છે. આપણે પક્ષીઓ માટે ઘરના આંગણે કે અગાસીમાં ચણ (દાણા) અને પાણીની પરબ મૂકવી જોઈએ.

૧. ફકરા મુજબ, પર્યાવરણને સ્વચ્છ રાખવામાં પક્ષીઓ કઈ રીતે મદદરૂપ થાય છે?

- | | |
|----------------------------|------------------------------|
| (A) મીઠી બોલીથી ગીતો ગાઈને | (B) રંગબેરંગી પીંછા ફેલાવીને |
| (C) અગાસીમાં માળા બનાવીને | (D) ગંદકી અને જીવજંતુઓ ખાઈને |

૨. આપણું રાષ્ટ્રીય પક્ષી કયું છે?

- | | |
|-----------|----------|
| (A) પોપટ | (B) મોર |
| (C) કબૂતર | (D) ચકલી |

૩. મોર અને પોપટ વિશે નીચેમાંથી કયું સાચું છે?

- (A) બંનેનો રંગ અને અવાજ એકસરખો છે.
(B) પોપટ રંગબેરંગી પીંછા માટે જાણીતો છે.
(C) મોર લીલી યાંચ માટે જાણીતો છે.
(D) બંને મીઠી બોલી માટે જાણીતો છે.

૪. તમારા ગામમાં પક્ષીઓની સંખ્યા વધારવા માટે તમે કયું કામ કરી શકો?

- (A) પક્ષીઓ માટે દાણા અને પાણીની પરબ મૂકવી અને ઝાડ વાવવા.
(B) ઝાડ કાપી નાખવા.
(C) પક્ષીઓને પકડવા.
(D) પક્ષીઓના માળા તોડી નાખવા.

૨. આપણું શરીર અને સ્વાસ્થ્ય

આપણું શરીર એક અદ્ભુત મશીન જેવું છે. આપણા શરીરમાં બે પ્રકારના અંગો હોય છે: બાહ્ય અંગો (જેમ કે આંખ, કાન, નાક, હાથ) જેને આપણે જોઈ શકીએ છીએ, અને આંતરિક અંગો (જેમ કે હૃદય, ફેફસાં, પેટ) જે શરીરની અંદર રહીને કામ કરે છે. આપણા શરીરને તંદુરસ્ત રાખવા માટે રોજ સવારે બ્રશ કરવું, યોગ્ય પાણીથી નહાવવું અને પૌષ્ટિક ખોરાક (લીલા શાકભાજી અને ફળો) ખાવો ખૂબ જરૂરી છે. તંદુરસ્ત શરીરમાં જ તંદુરસ્ત મનનો વાસ થાય છે.

1. નીચેમાંથી કયું બાહ્ય અંગ છે?

- | | |
|----------|------------|
| (A) હૃદય | (B) ફેફસાં |
| (C) પેટ | (D) નાક |

2. આંખ, કાન અને નાકને બાહ્ય અંગો કેમ કહેવાય છે?

- (A) કારણ કે તે શરીરની બહારથી જોઈ શકાય છે.
(B) કારણ કે તે શરીરની અંદર રહે છે.
(C) કારણ કે તે માત્ર રાત્રે કામ કરે છે.
(D) કારણ કે તે ખોરાક પચાવે છે.

3. લીલા શાકભાજી અને ફળો ખાવાથી કઈ બાબતમાં મદદ મળે છે?

- | | |
|-------------------|------------------------------|
| (A) ઊંચ ન આવવામાં | (B) શરીરને ગંદું રાખવામાં |
| (C) બીમાર પડવામાં | (D) શરીરને તંદુરસ્ત રાખવામાં |

4. “તંદુરસ્ત શરીરમાં જ તંદુરસ્ત મનનો વાસ થાય છે.” આ વાક્યનો અર્થ શું થાય છે?

- (A) મન અને શરીરનો કોઈ સંબંધ નથી.
(B) શરીરની તંદુરસ્તી મનના સ્વાસ્થ્ય માટે પણ મહત્વની છે.
(C) માત્ર શરીરનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ.
(D) માત્ર રમવાથી જ મન તંદુરસ્ત રહે છે.

5. શાળામાં તંદુરસ્તી અંગેની પ્રવૃત્તિ માટે નીચેમાંથી કયું જૂથ સૌથી યોગ્ય છે?

- (A) જંક ફૂડ + ઓછું પાણી + ગંદકી
- (B) મીઠાઈ + આળસ + ગંદકી
- (C) સ્વચ્છતા + પૌષ્ટિક ખોરાક + નિયમિત કસરત
- (D) માત્ર ઊંઘ + મીઠાઈ + ટીવી

3. નાણાંની સમજ

જ્યારે આપણે બજારમાં કોઈ વસ્તુ, રમકડું કે ચોકલેટ ખરીદવા જઈએ છીએ, ત્યારે તેના બદલામાં આપણે દુકાનદારને પૈસા આપીએ છીએ. ભારતમાં વપરાતા ચલણને રૂપિયો કહેવાય છે. આપણી પાસે સિક્કા (જેમ કે ૧, ૨, ૫ અને ૧૦ રૂપિયા) અને નોટો (જેમ કે ૧૦, ૨૦, ૫૦, ૧૦૦ રૂપિયા) હોય છે. ગણિતનો આ નિયમ સમજવો ખૂબ જરૂરી છે કે ૧ રૂપિયો એટલે ૧૦૦ પૈસા થાય. આ જ્ઞાન આપણને નાની-નાની ખરીદી કરતી વખતે અને દુકાનદાર પાસેથી પાછા લેવાના થતા પૈસાની ગણતરી કરવામાં ખૂબ મદદરૂપ બને છે.

1. ભારતમાં વપરાતા ચલણને શું કહેવાય છે?

- (A) ડોલર
- (B) રૂપિયો
- (C) યુરો
- (D) પાઉન્ડ

2. ૧ રૂપિયામાં કેટલા પૈસા હોય છે?

- (A) ૧૦
- (B) ૫૦
- (C) ૧૦૦
- (D) ૨૦૦

3. જો એક વસ્તુની કિંમત ₹૫ હોય, તો તેની કિંમત કેટલા પૈસા થશે?

- (A) ૫૦ પૈસા
- (B) ૧૦૦ પૈસા
- (C) ૫૦૦ પૈસા
- (D) ૫૦૦૦ પૈસા

4. તમારી પાસે ₹૫૦ છે. તમને ₹૩૦નું રમકડું અને ₹૧૫ની ચોકલેટ ખરીદવી છે. ખરીદી કર્યા પછી તમારી પાસે કેટલા રૂપિયા બચશે?

- (A) ₹૫
- (B) ₹૧૦
- (C) ₹૧૫
- (D) ₹૨૦

5. તમારી પાસે ₹૧૦૦ છે. તમે ₹૩૫ની વસ્તુ ખરીદો છો. દુકાનદારને યોગ્ય રીતે પૈસા ચૂકવ્યા પછી બાકી રકમ શોધવા માટે તમે શું કરશો?

- (A) ૩૫ને ૧૦૦થી ભાગશો.
- (B) ૩૫માં ૧૦૦ ઉમેરશો.
- (C) ૧૦૦ને ૩૫થી ગુણશો.
- (D) ૧૦૦માંથી ૩૫ બાદ કરશો.

૪. દિશાઓની સમજ

આપણે નકશા સમજવા કે નવી જગ્યાએ જવા માટે દિશાઓનું જ્ઞાન હોવું જરૂરી છે. મુખ્ય ચાર દિશાઓ છે: ઉત્તર, દક્ષિણ, પૂર્વ અને પશ્ચિમ. સવારે જ્યારે સૂર્ય ઊગે છે, ત્યારે તેની સામે મોં રાખીને ઊભા રહીએ તો આપણી સામેની દિશા 'પૂર્વ' અને પીઠ પાછળની દિશા 'પશ્ચિમ' કહેવાય. આપણો ડાબો હાથ જે બાજુ હોય તે 'ઉત્તર' દિશા અને જમણો હાથ હોય તે 'દક્ષિણ' દિશા બને છે. પક્ષીઓ અને દરિયાઈ જહાજો પણ આ દિશાઓના આધારે જ પોતાનો રસ્તો શોધે છે.

1. મુખ્ય દિશાઓ કેટલી છે?

- (A) બે (B) ત્રણ (C) ચાર (D) પાંચ

2. સૂર્ય કઈ દિશામાં ઊગે છે?

- (A) પૂર્વ (B) દક્ષિણ (C) ઉત્તર (D) પશ્ચિમ

3. સવારે સૂર્ય સામે મોં રાખીને ઊભા રહીએ તો પીઠ પાછળ કઈ દિશા હશે?

- (A) ઉત્તર (B) દક્ષિણ (C) પૂર્વ (D) પશ્ચિમ

4. રવિ સવારે સૂર્ય સામે મોં રાખીને ઊભો છે. તેને જમણી બાજુ જવું હોય તો તે કઈ દિશામાં જશે?

- (A) ઉત્તર (B) દક્ષિણ (C) પૂર્વ (D) પશ્ચિમ

5. એક વિદ્યાર્થી સવારે સૂર્ય તરફ મોં કરીને ઊભો છે. શિક્ષક કહે છે, “મારી સામેની દિશાથી વિરુદ્ધ દિશામાં જાઓ.” વિદ્યાર્થીએ કઈ દિશામાં જવું જોઈએ?

- (A) પૂર્વ (B) ઉત્તર (C) દક્ષિણ (D) પશ્ચિમ

૫. ઋતુચક્ર

આપણા દેશમાં હવામાન સતત એકસરખું રહેતું નથી, તે થોડા-થોડા મહિનાઓમાં બદલાય છે જેને ઋતુઓ કહે છે. ભારતમાં મુખ્ય ત્રણ ઋતુઓ છે: શિયાળો, ઉનાળો અને ચોમાસું. શિયાળામાં ઠંડો પવન વાય છે અને આપણે ગરમ કપડાં પહેરીએ છીએ. ઉનાળામાં સૂરજનો તડકો ખૂબ તેજ હોય છે, તેથી આપણને ઠંડા પીણાં પીવા અને આઈસ્ક્રીમ ખાવાની મજા પડે છે. ચોમાસામાં આકાશમાં કાળા ડિબાંગ વાદળો ઘેરાય છે અને મુસળધાર વરસાદ પડે છે. આ ઋતુચક્ર પૃથ્વી પર ખેતી કરવા માટે અને નદી-તળાવ ભરાવા માટે અત્યંત જરૂરી છે.

1. ભારતમાં મુખ્ય ત્રણ ઋતુઓ કઈ છે?

- (A) વસંત, પાનખર અને શિયાળો
(B) શિયાળો, ઉનાળો અને ચોમાસું
(C) ઉનાળો, વસંત અને પાનખર
(D) ચોમાસું, વસંત અને પાનખર

2. ચોમાસું અને ખેતી વચ્ચે શું સંબંધ છે?

- (A) ચોમાસાના વરસાદથી ખેતી માટે પાણી મળે છે.
(B) ચોમાસામાં ખેતી બંધ થઈ જાય છે.
(C) ચોમાસાના વરસાદથી પાક સુકાઈ જાય છે.
(D) ખેતી માટે વરસાદની જરૂર નથી.

3. આજે ખૂબ ઠંડી છે. ફકરાની માહિતી પ્રમાણે તમે શું કરશો?

- (A) ઠંડું પાણી પીશ. (B) આઈસ્ક્રીમ ખાઈશ.
(C) વરસાદમાં રમીશ. (D) ગરમ કપડાં પહેરીશ.

4. ઉનાળામાં ગરમીથી બચવા માટે નીચેમાંથી શું કરવું યોગ્ય છે?

- (A) ગરમ ઊનનાં કપડાં પહેરવા.
(B) ઠંડાં પીણાં પીવા.
(C) વરસાદમાં છત્રી લઈને ફરવું.
(D) આખો દિવસ તડકામાં રમવું.

5. જો ચોમાસાના વરસાદથી નદી અને તળાવ ભરાય, તો તેનો સૌથી મોટો લાભ શું થઈ શકે?

- (A) પાણીનો ઉપયોગ લોકો અને ખેતી માટે થઈ શકે.
(B) પાણી તરત જ સમુદ્રમાં જતું રહેશે.
(C) ખેતી કરવી મુશ્કેલ બનશે.
(D) નદી અને તળાવ સુકાઈ જશે.

૬. શેખચલ્લી

એક ગામમાં એક ભોળો માણસ રહેતો હતો, જેનું નામ શેખચલ્લી હતું. તે હંમેશા હવામાં કિલ્લા બનાવતો એટલે કે મનમાં ને મનમાં બહુ વિચારો કરતો. એક દિવસ એક વેપારીએ તેને દૂધનું માટલું માથા પર મૂકીને બીજા ગામ પહોંચાડવાનું કામ આપ્યું અને મજૂરીના પ રૂપિયા આપવાનું નક્કી કર્યું. શેખચલ્લી માથા પર માટલું મૂકીને ચાલવા લાગ્યો અને મનમાં ગણતરી કરવા લાગ્યો: "આ પ રૂપિયામાંથી હું મરઘી ખરીદીશ. મરઘી ઈંડા આપશે, તેમાંથી બચ્ચાં થશે. પછી હું તેને વેચીને બકરી લઈશ, પછી ગાય લઈશ. હું બહુ પૈસાદાર બની જઈશ અને મોટું ઘર બનાવીશ. પછી હું લગ્ન કરીશ અને મારો દીકરો આવીને કહેશે કે પપ્પા જમવા ચાલો, ત્યારે હું કહીશ- ના, મારે નથી આવવું!" એમ વિચારીને શેખચલ્લીએ મનમાં ને મનમાં માથું ધુણાવ્યું. જેવું માથું હલ્યું કે માથા પરથી દૂધનું માટલું નીચે પડ્યું અને બધું દૂધ ઢોળાઈ ગયું! વેપારીએ તેને ખૂબ વઢ્યો.

1. શેખચલ્લીને વેપારીએ કયું કામ આપ્યું હતું?

(A) લાકડાં કાપવાનું

(B) દુકાન ચલાવવાનું

(C) ગાય ચરાવવાનું

(D) દૂધનું માટલું બીજા ગામ પહોંચાડવાનું

2. શેખચલ્લીએ માથું ધુણાવ્યું ત્યારે શું થયું?

(A) તે ગામ પહોંચી ગયો.

(B) દૂધનું માટલું નીચે પડી ગયું.

(C) વેપારીએ તેને પૈસા આપ્યા.

(D) તેણે મરઘી ખરીદી.

3. શેખચલ્લીની વાર્તામાંથી આપણને કામ કરતી વખતે કઈ શીખ મળે છે?

(A) કામ કરતી વખતે ધ્યાન રાખવું જોઈએ.

(B) હંમેશાં ભવિષ્યનાં સપનાં જોવાં જોઈએ.

(C) કામ અધૂરું છોડવું જોઈએ.

(D) બીજાની વસ્તુની ચિંતા ન કરવી જોઈએ.

4. શેખચલ્લીનું દૂધ ઢોળાઈ જવાનું મુખ્ય કારણ કયું હતું?

(A) માટલું તૂટી ગયું હતું

(B) રસ્તો બહુ લાંબો હતો

(C) તે ભવિષ્યના વિચારોમાં ખોવાઈ ગયો અને માથું હલાવ્યું

(D) વેપારીએ માટલું ખરાબ આપ્યું હતું

5. શેખચલ્લીના વિચારોનો યોગ્ય ક્રમ કયો છે?

(A) મરઘી → બકરી → ગાય → મોટું ઘર

(B) ગાય → મરઘી → બકરી → ઘર

(C) બકરી → મરઘી → ગાય → ઘર

(D) મરઘી → ગાય → બકરી → ઘર

૭. સસલાની ચતુરાઈ

એક મોટું જંગલ હતું. તેમાં એક ફૂર સિંહ રહેતો હતો. તે દરરોજ ઘણા બધા પ્રાણીઓનો શિકાર કરતો. જંગલના પ્રાણીઓએ ભેગા મળીને નક્કી કર્યું કે રોજ એક જ પ્રાણી સિંહ પાસે તેનો ખોરાક બનવા જશે. એક દિવસ એક નાના સસલાનો વારો આવ્યો. સસલું બહુ બુદ્ધિશાળી હતું. તે જાણીજોઈને સિંહ પાસે મોડું પહોંચ્યું.

સિંહ ભૂખ્યો થવાથી ગુસ્સામાં લાલચોળ હતો. તેણે પૂછ્યું, "કેમ મોડો આવ્યો?" સસલાએ ગભરાતા વગર કહ્યું, "મહારાજ! રસ્તામાં મને બીજો એક સિંહ મળ્યો હતો. તે કહેતો હતો કે હું આ જંગલનો રાજા છું." સિંહ ગુસ્સે ભરાયો અને બોલ્યો, "મને બતાવ ક્યાં છે એ?" સસલું તેને એક ઊંડા ફૂવા પાસે લઈ ગયું અને કહ્યું, "આની અંદર છે." સિંહે ફૂવામાં જોયું તો તેને પોતાનો જ પડછાયો દેખાયો. તેને જ બીજો સિંહ સમજીને તેણે ફૂવામાં છલાંગ લગાવી દીધી અને ફૂબી ગયો. ચતુર સસલાએ આખા જંગલને બચાવી લીધું.

1. સસલું સિંહ પાસે મોડું કેમ પહોંચ્યું?

- (A) તે રસ્તો ભૂલી ગયું હતું.
- (B) તે ઊંઘી ગયું હતું.
- (C) તે સિંહને બચાવવા માટે યુક્તિ વિચારી રહ્યું હતું.
- (D) તેને જંગલમાં રમવું હતું.

2. સસલાએ સિંહને ફૂવા પાસે કેમ લઈ ગયું?

- (A) પાણી પીવડાવવા માટે.
- (B) સિંહનું પ્રતિબિંબ બતાવવા માટે.
- (C) તેને તરવાનું શીખવવા માટે.
- (D) ફૂવામાંથી ખોરાક કાઢવા માટે.

૩. સસલાએ પોતાની બુદ્ધિનો ઉપયોગ કરીને જંગલનાં પ્રાણીઓને બચાવ્યાં. આ વાર્તા પરથી તમે શું શીખશો?

- (A) મુશ્કેલીમાં બુદ્ધિથી કામ લેવું જોઈએ.
- (B) હંમેશાં ગુસ્સો કરવો જોઈએ.
- (C) બીજાને ડરાવવા જોઈએ.
- (D) મુશ્કેલીમાં કંઈ ન વિચારવું જોઈએ.

૪. સિંહ ફૂવામાં શા માટે ફૂદી પડ્યો?

- (A) તે પાણી પીવા માંગતો હતો.
- (B) તેણે પોતાના પડછાયાને બીજો સિંહ માન્યો.
- (C) સસલાએ તેને ફૂવામાં ધકેલી દીધો.
- (D) તે ફૂવામાં રહેવા માંગતો હતો.

૫. સસલાની કઈ ખાસિયતને કારણે તે સિંહને હરાવી શક્યું?

- (A) તેની શક્તિ
- (B) તેની ઝડપ
- (C) તેની ચતુરાઈ અને સમજદારી
- (D) તેનું મોટું કદ

૮. કાગડો અને શિયાળ

એક કાગડાને ક્યાંકથી પૂરીનો એક ટુકડો મળ્યો. તે બહુ ખુશ થતો એક ઝાડની ડાળી પર જઈને બેઠો. એટલામાં ત્યાંથી એક લુચ્ચું શિયાળ પસાર થયું. તેની નજર કાગડાની ચાંચમાં રહેલી પૂરી પર પડી. તેના મોંમાં પાણી આવી ગયું. પૂરી પડાવવા માટે શિયાળે એક યુક્તિ વિચારી.

તે ઝાડ નીચે જઈને મીઠા અવાજે બોલ્યું, "વાહ કાગડાભાઈ વાહ! તમારો કાળો રંગ કેટલો સુંદર ચમકે છે! અને મેં સાંભળ્યું છે કે તમે ગીતો પણ બહુ મધુર ગાવ છો. પ્લીઝ, મને એક સરસ ગીત સંભળાવોને!" કાગડો પોતાની ખોટી પ્રશંસા સાંભળીને કુલાઈ ગયો. તેણે જેવું ગાવા માટે મોં ખોલ્યું કે 'કાં... કાં...' કરતાં જ તેની ચાંચમાંથી પૂરી નીચે પડી ગઈ. શિયાળે ઝડપથી પૂરી ઉપાડી લીધી અને હસતું હસતું ભાગી ગયું.

1. શિયાળની નજર શેના પર પડી?

- (A) ઝાડ પર (B) કાગડાના માળા પર
(C) કાગડાની ચાંચમાં રહેલી પૂરી પર (D) પાણીના વાસણ પર

2. શિયાળે કાગડાની પ્રશંસા શા માટે કરી?

- (A) કાગડો તેનો મિત્ર હતો.
(B) કાગડાને ખુશ કરીને તેની ચાંચમાંથી પૂરી પડાવવી હતી.
(C) કાગડાને ગીત શીખવવું હતું.
(D) કાગડાની મદદ કરવી હતી.

3. કાગડાએ મોં ખોલ્યું ત્યારે શું થયું?

- (A) શિયાળ ભાગી ગયું. (B) શિયાળે ગીત ગાયું.
(C) કાગડો ઊડી ગયો. (D) પૂરી નીચે પડી ગઈ.

4. કાગડાની જેમ પોતાની વસ્તુ ગુમાવવી ન હોય તો આપણે શું કરવું જોઈએ?

- (A) બીજાની વાતમાં તરત આવી જવું.
(B) કોઈની વાત સાંભળ્યા વગર રહેવું.
(C) મીઠી વાતો સાંભળીને તરત નિર્ણય ન લેવો.
(D) દરેક વ્યક્તિ પર શંકા કરવી.

5. આ વાર્તામાં શિયાળની કઈ ખાસિયત જોવા મળે છે?

- (A) દયા (B) ચતુરાઈ
(C) આળસ (D) પ્રામાણિકતા

6. જો કાગડાએ શિયાળની વાત સમજીને મોં ન ખોલ્યું હોત, તો શું થઈ શક્યું હોત?

- (A) શિયાળ પૂરી લઈ જઈ શક્યું ન હોત.
(B) કાગડો પૂરી નીચે ફેંકી દેત.
(C) શિયાળ કાગડાને ગીત સંભળાવત.
(D) કાગડો ઝાડ પરથી પડી જાત.

એક મોટું વડનું ઝાડ હતું. તેના પર ઘણા બધા કબૂતરો રહેતા હતા. એક દિવસ એક પારધી (શિકારી) ત્યાં આવ્યો. તેણે જમીન પર ચોખાના દાણા વેર્યા અને તેના પર મોટી જાળ બિછાવી દીધી. કબૂતરો તો દાણા ચણવા નીચે ઉતર્યા અને બધા જાળમાં ફસાઈ ગયા. બધા કબૂતરો ગભરાઈને ફફડવા લાગ્યા.

ત્યાં કબૂતરોનો રાજા ઘણો સમજદાર હતો. તેણે કહ્યું, "ગભરાવ નહીં! જો આપણે એક-એક કરીને જોર કરીશું તો નહીં છૂટી શકીએ. પણ જો આપણે બધા ભેગા મળીને એકસાથે જોર કરીએ અને જાળ લઈને જ ઊડી જઈએ તો બચી શકીશું." બધા કબૂતરોએ રાજાની વાત માની. 'એક... બે... ત્રણ...' કહીને બધાએ એકસાથે પાંખો ફફડાવી અને આખી જાળ સાથે આકાશમાં ઊડી ગયા! શિકારી પાછળ દોડતો જ રહી ગયો.

1. વડના ઝાડ પર કયા પક્ષીઓ રહેતા હતા?

- | | |
|-----------|------------|
| (A) ચકલીઓ | (B) કબૂતરો |
| (C) પોપટ | (D) કાગડા |

2. પારધીએ કબૂતરોને પકડવા માટે શું કર્યું હતું?

- (A) ઝાડ પર પાંજરું મૂક્યું.
(B) કબૂતરોને બોલાવ્યા.
(C) પાણીનું વાસણ મૂક્યું.
(D) ચોખાના દાણા વેરીને જાળ બિછાવી.

3. કબૂતરો જાળમાં કેવી રીતે ફસાઈ ગયા?

- (A) તેઓ ચોખાના દાણા ચણવા નીચે ઉતર્યા હતા.
(B) તેઓ ઝાડ પરથી પડી ગયા હતા.
(C) તેઓ શિકારીની પાછળ ગયા હતા.
(D) તેઓ પાણી પીવા ગયા હતા.

4. કબૂતરોના રાજાએ બધા કબૂતરોને સાથે મળીને જોર કરવા કેમ કહ્યું?

- (A) જાળને નીચે રાખવી હતી.
- (B) બધા કબૂતરોને રમત રમવી હતી.
- (C) શિકારીને મદદ કરવી હતી.
- (D) એક કબૂતરથી જાળ ઊંચકવી મુશ્કેલ હતી.

5. કબૂતરો એકસાથે જાળ લઈને ઊડી શક્યા તેનું મુખ્ય કારણ શું હતું?

- (A) તેઓ બધા એકસાથે પ્રયત્ન કરી રહ્યા હતા.
- (B) જાળ ખૂબ હલકી હતી.
- (C) શિકારી તેમને મદદ કરતો હતો.
- (D) માત્ર રાજા જાળ લઈને ઊડ્યો હતો.

6. જો કબૂતરોએ રાજાની વાત ન માની હોત, તો શું થઈ શક્યું હોત?

- (A) જાળ આપમેળે તૂટી જાત.
- (B) તેઓ શિકારીને પકડી લેત.
- (C) તેઓ જાળમાંથી છૂટી ન શક્યા હોત.
- (D) શિકારી તેમની મદદ કરત.

૧૦. સસલું અને કાયબો

એક જંગલમાં એક સસલું અને એક કાયબો રહેતા હતા. સસલાને પોતાના ઝડપી દોડવા પર બહુ અભિમાન હતું. તે હંમેશા ધીમે ચાલતા કાયબાની મજાક ઉડાવતો. એક દિવસ કાયબાએ કંટાળીને સસલાને દોડવાની શરત (રેસ) લગાવવા કહ્યું. સસલું હસતા હસતા તૈયાર થઈ ગયું.

રેસ શરૂ થઈ. સસલું તો એક જ પળમાં બહુ આગળ નીકળી ગયું. તેણે પાછળ વળીને જોયું તો કાયબો ક્યાંય દેખાતો ન હતો. સસલાએ વિચાર્યું, "કાયબાને અહીં પહોંચતા બહુ વાર લાગશે, લાવ થોડીવાર ઝાડ નીચે આરામ કરી લઉં." ઠંડા પવનમાં સસલાને ઊંઘ આવી ગઈ. બીજી તરફ, કાયબો રોકાયા વગર, ધીમે-ધીમે પણ સતત ચાલતો રહ્યો. તે સસલાથી આગળ નીકળી ગયો અને જીતના લક્ષ્ય સુધી પહોંચી ગયો. જ્યારે સસલો જાગ્યો ત્યારે કાયબો રેસ જીતી ચૂક્યો હતો.

1. સસલાને શેનું અભિમાન હતું?

(A) તેની શક્તિનું

(B) તેની ઝડપથી દોડવાનું

(C) તેની સુંદરતાનું

(D) તેની બુદ્ધિનું

2. સસલું રેસમાં આગળ હોવા છતાં કેમ હારી ગયું?

(A) તે ઝડ નીચે આરામ કરતાં ઊંઘી ગયું.

(B) તે રસ્તો ભૂલી ગયું.

(C) તે દોડવાનું ભૂલી ગયું.

(D) કાયબાએ તેને રોકી દીધું.

3. કાયબો સસલાથી આગળ કેવી રીતે નીકળી ગયો?

(A) તે ખૂબ ઝડપથી દોડ્યો.

(B) કાયબાએ બીજો રસ્તો લીધો.

(C) સસલાએ તેને આગળ જવા દીધો.

(D) તે સતત ચાલતો રહ્યો અને વચ્ચે અટક્યો નહીં.

4. જો તમે કોઈ સ્પર્ધામાં ભાગ લો, તો આ વાર્તા પરથી શું ધ્યાનમાં રાખશો?

(A) શરૂઆતમાં આગળ હોઈએ તો કામ છોડી દેવું.

(B) સતત પ્રયત્ન કરતા રહેવું.

(C) બીજા સ્પર્ધકની મજાક ઉડાવવી.

(D) વચ્ચે ઊંઘી જવું.

5. સસલું ઝડપી હોવા છતાં હારી ગયું. આ પરથી શું સમજાય છે?

(A) ઝડપનો કોઈ ઉપયોગ નથી.

(B) ધીમે ચાલનાર હંમેશાં હારે છે.

(C) માત્ર ઝડપથી જ સફળતા મળતી નથી.

(D) રેસ જીતવા માટે ઊંઘવું જરૂરી છે.

6. કાયબાની જીતનું મુખ્ય કારણ શું હતું?

(A) તે સસલાથી વધુ ઝડપી હતો.

(B) તેણે સતત પ્રયત્ન કર્યો અને રસ્તામાં આરામ ન કર્યો.

(C) તેણે સસલાને રોકી દીધો.

(D) તેણે રેસનો રસ્તો બદલી નાખ્યો.

7. જો સસલું ઝડ નીચે ઊંધ્યું ન હોત અને સતત દોડતું રહ્યું હોત, તો શું થઈ શક્યું હોત?

- (A) સસલું રેસ જીતી શક્યું હોત.
- (B) કાચબો વધુ ઝડપથી દોડ્યો હોત.
- (C) બંને રેસમાંથી બહાર થઈ જાત.
- (D) રેસ રદ થઈ જાત.

ચિત્ર ૧



1. ચિત્રમાં બાળકો શું કરી રહ્યા છે?

- (A) પર્વત પર ચઢી રહ્યા છે
- (B) નદીમાં તરીને મજા કરી રહ્યા છે
- (C) ઘરમાં રમી રહ્યા છે
- (D) વૃક્ષ પર બેસી રહ્યા છે

2. ચિત્રમાં દેખાતા ઘરો કેવા છે?

- (A) ઊંચા કોંક્રીટના મકાનો
- (B) પરંપરાગત લાકડાના અને છાપરાવાળા ઘરો
- (C) કાચના મોટા બંગલા
- (D) ટેન્ટ જેવા અસ્થાયી ઘરો

3. ચિત્રમાં નદીની પાછળ શું દેખાય છે?

- (A) મોટા શહેર અને કારો
- (B) લીલા છોડવાળા ખેતરો (ટેરેસ) અને પર્વતો
- (C) સમુદ્ર અને વહાણો
- (D) રણ અને ઊંટો

4. બાળકોના ચહેરા જોઈને અનુમાન કરો - તેઓ કેવા અનુભવી રહ્યા છે?

- (A) ઉદાસ અને થાકેલા
- (B) ખુશ અને આનંદિત
- (C) ગુસ્સે અને ચિંતિત
- (D) ભૂખ્યા અને રડતા

5. ચિત્રમાં પુલ અને નદીનો સંબંધ શું છે?

- (A) પુલ નદી પર બનાવેલો છે જેથી લોકો પાર જઈ શકે
- (B) પુલ નદીની અંદર તરી રહ્યો છે
- (C) પુલ પર્વત પર છે અને નદી સાથે કોઈ સંબંધ નથી
- (D) પુલ ફક્ત સુંદરતા માટે છે, વપરાશમાં નથી



1. ચિત્રમાં બે સ્ત્રીઓ પાણીના ઘડા કેમ લઈ જઈ રહી હશે?

- (A) તેઓ રમવા જઈ રહી છે.
- (B) તેઓ નદીમાંથી પાણી લાવી રહી છે.
- (C) તેઓ કુંડા વેચવા જઈ રહી છે.
- (D) તેઓ ખેતરમાં પાણી આપવા જઈ રહી છે.

2. ગાડીમાં બેઠેલી સ્ત્રી અને બળદ શું કરી રહ્યા છે?

- (A) નદીમાં નાહવા જઈ રહ્યા છે.
- (B) શાકભાજી કે ઘાસ લઈને ગામમાં જઈ રહ્યા છે.
- (C) ફક્ત ટહેલવા નીકળ્યા છે.
- (D) ગાડું સાફ કરી રહ્યા છે

3. નદી અને ઘરો વચ્ચે કેવો સંબંધ જણાય છે?

- (A) ઘરો નદીથી દૂર છે તેથી પાણી મેળવવું મુશ્કેલ છે
- (B) ઘરો નદીની નજીક છે તેથી લોકો પાણી સરળતાથી લાવી શકે છે
- (c) નદી અને ઘરો વચ્ચે કોઈ સંબંધ નથી
- (D) ઘરો નદીની અંદર બનાવેલા છે

4. પાછળની બે સ્ત્રીઓ અને બળદ જોઈને શું કહી શકાય?

- (A) તેઓ શહેરમાં જઈ રહ્યા છે.
- (B) તેઓ ગામની રોજિંદી કામગીરી કરી રહ્યા છે.
- (c) તેઓ રમત રમી રહ્યા છે.
- (D) તેઓ ઘર છોડીને જઈ રહ્યા છે.

5. ચિત્રમાં તાડના ઝાડ, નદી અને કાચા ઘરો જોઈને આ સ્થળ કેવું છે તે કહો.

- (A) ઠંડા પ્રદેશનું શહેર
- (B) ગરમ અને ભેજવાળા વિસ્તારનું ગામ
- (C) પર્વતીય વિસ્તાર
- (D) રણનો વિસ્તાર



પ્રશ્ન ૧. ચિત્રમાં સૂર્ય ઉગી રહ્યો છે કે આથમી રહ્યો છે અને તે કેવી રીતે ખબર પડે છે?

- (A) સૂર્ય ઉગી રહ્યો છે, કારણ કે લોકો ઊંઘી રહ્યા છે.
- (B) સૂર્યાસ્ત અથવા સૂર્યોદયનો સમય છે અને લોકો ખેતરમાં કામ પરથી પાછા ફરી રહ્યા છે અથવા જઈ રહ્યા છે.
- (C) બપોરનો સમય છે, કારણ કે આકાશ પીળું છે.
- (D) રાતનો સમય છે, કારણ કે દીવા બળે છે.

પ્રશ્ન ૨. ચિત્રમાં દર્શાવેલા રસ્તા પર ચાલતા બળદગાડા અને બળદોનો ઉપયોગ મુખ્યત્વે શા માટે થતો હશે?

- (A) માત્ર સવારી કરવા માટે
- (B) પાક અને ભારે સામાન ખેતરથી ઘર કે બજાર સુધી પહોંચાડવા માટે
- (C) બાળકોને રમાડવા માટે
- (D) પાણી ભરવા માટે

પ્રશ્ન ૩. ચિત્રમાં ઘરના છાપરાં ઘાસ અને લાકડાના બનેલા છે. આ ઘરો વિશે શું સાચું છે?

- (A) આ કાચાં ઘરો છે જે કુદરતી વસ્તુઓમાંથી બનેલા છે.
- (B) આ પાકાં ઘરો છે જે સિમેન્ટ અને ઇંટથી બનેલા છે.
- (C) આ ઘરો બહુમાળી ઇમારતો (ફ્લેટ) છે.
- (D) આ કાચના બનેલા ઘરો છે.

૪. નારંગી કપડાં પહેરેલા લોકો કોણ હોઈ શકે?

- (A) ખેડૂતો
- (B) સંન્યાસીઓ
- (C) વેપારીઓ
- (D) શિક્ષકો

પ્રશ્ન ૫. ચિત્રમાં દર્શાવેલ કુદરતી વાતાવરણ જોઈને કહો કે ગામડાના લોકોનું જીવન મુખ્યત્વે શેના પર નિર્ભર (આધારિત) છે?

- (A) મોટી ફેક્ટરીઓ અને કારખાના પર
- (B) ખેતી, પશુપાલન અને પ્રકૃતિ પર
- (C) કમ્પ્યુટર અને ટેકનોલોજી પર
- (D) મનોરંજનના સાધનો પર



1. બાળકો શું કરી રહ્યા છે?

- (A) પુસ્તકો વાંચી રહ્યા છે
- (B) માટીના રમકડાં બનાવીને રમી રહ્યા છે
- (C) ખેતરમાં કામ કરી રહ્યા છે
- (D) ગાયો ચરાવી રહ્યા છે

2. બાળકોના ચહેરા જોઈને તમે શું અનુમાન કરી શકો છો?

- (A) તેઓ દુઃખી છે.
- (B) તેઓ ગુસ્સે છે.
- (C) તેઓ ખુશ છે અને મજા કરી રહ્યા છે.
- (D) તેઓ થાકી ગયા છે.

૩. આ રમકડાં કયા પદાર્થમાંથી બનાવેલા લાગે છે?

- (A) પ્લાસ્ટિક (B) લાકડું
(C) માટી (D) કાગળ

૪. ચિત્રમાં બાળકોના આગળ કયા પ્રકારના રમકડાં વધુ છે?

- (A) માત્ર પ્રાણીઓ (B) માત્ર ઘરો
(C) ઘરો, દુકાનો, પ્રાણીઓ અને માનવ આકૃતિઓ (D) માત્ર વૃક્ષો

૫. આ ચિત્ર કયા પ્રકારના વાતાવરણનું છે?

- (A) શહેરનું (B) ગામડાનું
(C) જંગલનું (D) સમુદ્રનું

ચિત્ર ૪



પ્રશ્ન ૧. ચિત્રમાં બાળકો કઈ મહત્વની પ્રવૃત્તિ કરી રહ્યા છે?

- (A) રમત રમી રહ્યા છે. (B) વૃક્ષારોપણ (છોડ વાવવાનું કામ) કરી રહ્યા છે.
(C) કચરો ઉપાડી રહ્યા છે. (D) ચિત્ર દોરી રહ્યા છે.

પ્રશ્ન ૨. એક છોકરી પોતાના માથા પર છોડ મૂકીને લાવી રહી છે અને એક છોકરો છોડને પાણી પાઈ રહ્યો છે. આ પરથી આપણને શું શીખવા મળે છે?

- (A) કોઈપણ મોટું કામ સમૂહમાં (સાથે મળીને) કરવાથી સરળ બને છે.
- (B) એક જ વ્યક્તિએ બધું કામ કરવું જોઈએ.
- (C) છોડ વાવવાની જરૂર નથી.
- (D) વૃક્ષોની સંભાળ રાખવી ન જોઈએ.

પ્રશ્ન ૩. જો ચિત્રમાં દર્શાવ્યા મુજબ બધા લોકો વધુને વધુ વૃક્ષો વાવશે, તો ભવિષ્યમાં પર્યાવરણ પર તેની શું સારી અસર થશે?

- (A) ચોખ્ખી હવા મળશે અને વરસાદ સારો આવશે.
- (B) ગરમી બહુ વધી જશે.
- (C) હવા પ્રદૂષિત થશે.
- (D) પાણીની અછત સર્જાશે.

પ્રશ્ન ૪. શિક્ષક કે વડીલ વ્યક્તિ આ પ્રવૃત્તિમાં બાળકોને શું કરી રહ્યા છે?

- (A) રમવા માટે મનાઈ કરી રહ્યા છે.
- (B) છોડ કેવી રીતે વાવવો અને તેની સંભાળ કેવી રીતે લેવી તેનું માર્ગદર્શન આપી રહ્યા છે.
- (C) બાળકોને ઘરે જવા માટે કહી રહ્યા છે.
- (D) બાળકો પર ગુસ્સો કરી રહ્યા છે.

પ્રશ્ન ૫. ચિત્રમાં છોડી વાવ્યા પછી તેને તરત જ ઝારી વડે પાણી આપવામાં આવે છે, શા માટે?

- (A) છોડને ધોવા માટે
- (B) છોડના મૂળિયાં જમીનમાં સારી રીતે સેટ થાય અને તેને પોષણ મળે તે માટે
- (C) પાણીનો બગાડ કરવા માટે
- (D) જમીન ખરાબ કરવા માટે



ચિત્ર-૬

૧. ચિત્રમાં કુદરતી સંસાધનો (પ્રકૃતિ) અને માનવસર્જિત વસ્તુઓ બંને જોવા મળે છે. નીચેનામાંથી કયો વિકલ્પ ફક્ત માનવસર્જિત વસ્તુઓ દર્શાવે છે?

- (A) પર્વત, નદી, પંખી
- (B) સાયકલ, વ્હીલચેર, ઘર
- (C) સૂર્ય, ફૂલ, પતંગિયું
- (D) ઝરણાં, વાદળ, સાયકલ

૨. ચિત્રમાં દિવ્યાંગ બાળકી વ્હીલચેર પર બેઠેલી છે. જો તમારે તેને તમારી રમત સાથે જોડવી હોય, તો કઈ પ્રવૃત્તિ સૌથી યોગ્ય ગણાશે?

- (A) તેને દોડવાની સ્પર્ધામાં ભાગ લેવા કહેવું
- (B) તેને સાયકલ ચલાવવા કહેવું
- (C) તેની સાથે બેસીને વાતો કરવી અથવા બોર્ડ ગેમ (જેમ કે કેરમ/ચેસ) રમવી
- (D) તેને રમતથી દૂર બેસી રહેવા કહેવું

૩. સૂર્યની સ્થિતિ અને આકાશનું દ્રશ્ય જોઈને દિવસના કયા સમયનો અંદાજ લગાવી શકાય?

- (A) મધ્ય રાત્રિનો સમય
- (B) સવાર અથવા બપોરનો સમય
- (C) કાળી ડિબાંગ રાત
- (D) ભારે વરસાદનો સમય

૪. ચિત્રમાં દર્શાવેલ રમતોમાંથી કઈ રમત રમવા માટે પગની કાર્યક્ષમતા અને શારીરિક સંતુલન સૌથી વધુ જરૂરી છે?

- (A) ફૂટબોલ રમવી અને સાયકલ ચલાવવી
- (B) વ્હીલચેર પર બેસવું
- (C) પતંગિયાને જોવું
- (D) પર્વત તરફ જોવું

૫. ચિત્રમાં પર્યાવરણને નુકસાન પહોંચાડતી ન હોય તેવી કઈ વાહન-વ્યવહારની પદ્ધતિઓ દર્શાવવામાં આવી છે?

- (A) મોટરસાયકલ અને કાર
- (B) સાયકલ અને વ્હીલચેર
- (C) બસ અને ટ્રક
- (D) એરોપ્લેન અને હેલિકોપ્ટર

જવાબ વિભાગ (Answer Key)

૧. આપણી આસપાસના પક્ષીઓ

૧. (D) ગંદકી અને જીવજંતુઓ ખાઈને
૨. (B) મોર
૩. (D) બંને મીઠી બોલી માટે જાણીતો છે.
૪. (A) પક્ષીઓ માટે દાણા અને પાણીની પરબ મૂકવી અને ઝાડ વાવવા.

૨. આપણું શરીર અને સ્વાસ્થ્ય

૧. (D) નાક
૨. (A) કારણ કે તે શરીરની બહારથી જોઈ શકાય છે.
૩. (D) શરીરને તંદુરસ્ત રાખવામાં
૪. (B) શરીરની તંદુરસ્તી મનના સ્વાસ્થ્ય માટે પણ મહત્વની છે.
૫. (C) સ્વચ્છતા + પૌષ્ટિક ખોરાક + નિયમિત કસરત

૩. નાણાંની સમજ

૧. (B) રૂપિયો
૨. (C) ૧૦૦
૩. (C) ૫૦૦ પૈસા
૪. (A) રૂપ
૫. (D) ૧૦૦માંથી ૩૫ બાદ કરશો.

૪. દિશાઓની સમજ

૧. (C) ચાર
૨. (A) પૂર્વ
૩. (D) પશ્ચિમ
૪. (B) દક્ષિણ
૫. (D) પશ્ચિમ

૫. ઋતુચક્ર

૧. (B) શિયાળો, ઉનાળો અને ચોમાસું
૨. (A) ચોમાસાના વરસાદથી ખેતી માટે પાણી મળે છે.
૩. (D) ગરમ કપડાં પહેરીશ.
૪. (B) ઠંડાં પીણાં પીવા.
૫. (A) પાણીનો ઉપયોગ લોકો અને ખેતી માટે થઈ શકે.

૬. શેખચલ્લી અને દૂધનું માટલું

૧. (D) દૂધનું માટલું બીજા ગામ પહોંચાડવાનું
૨. (B) દૂધનું માટલું નીચે પડી ગયું.
૩. (A) કામ કરતી વખતે ધ્યાન રાખવું જોઈએ.
૪. (C) તે ભવિષ્યના વિચારોમાં ખોવાઈ ગયો અને માથું હલાવ્યું
૫. (A) મરઘી → બકરી → ગાય → મોટું ઘર

૭. સસલાની ચતુરાઈ

૧. (C) તે સિંહને બચાવવા માટે યુક્તિ વિચારી રહ્યું હતું.
૨. (B) સિંહનું પ્રતિબિંબ બતાવવા માટે.
૩. (A) મુશ્કેલીમાં બુદ્ધિથી કામ લેવું જોઈએ.
૪. (B) તેણે પોતાના પડછાયાને બીજો સિંહ માન્યો.
૫. (C) તેની ચતુરાઈ અને સમજદારી

૮. કાગડો અને શિયાળ

૧. (C) કાગડાની ચાંચમાં રહેલી પૂરી પર
૨. (B) કાગડાને ખુશ કરીને તેની ચાંચમાંથી પૂરી પડાવવી હતી.
૩. (D) પૂરી નીચે પડી ગઈ.
૪. (C) મીઠી વાતો સાંભળીને તરત નિર્ણય ન લેવો.
૫. (B) ચતુરાઈ
૬. (A) શિયાળ પૂરી લઈ જઈ શક્યું ન હોત.

૯. સંપ ત્યાં જંપ

૧. (B) કબૂતરો

૨. (D) ચોખાના દાણા વેરીને જાળ બિછાવી.
૩. (A) તેઓ ચોખાના દાણા ચણવા નીચે ઉતર્યા હતા.
૪. (D) એક કબૂતરથી જાળ ઊંચકવી મુશ્કેલ હતી.
૫. (A) તેઓ બધા એકસાથે પ્રયત્ન કરી રહ્યા હતા.
૬. (C) તેઓ જાળમાંથી છૂટી ન શક્યા હોત.

૧૦. સસલું અને કાચબો

૧. (B) તેની ઝડપથી દોડવાનું
૨. (A) તે ઝાડ નીચે આરામ કરતાં ઊંઘી ગયું.
૩. (D) તે સતત ચાલતો રહ્યો અને વચ્ચે અટક્યો નહીં.
૪. (B) સતત પ્રયત્ન કરતા રહેવું.
૫. (C) માત્ર ઝડપથી જ સફળતા મળતી નથી.
૬. (B) તેણે સતત પ્રયત્ન કર્યો અને રસ્તામાં આરામ ન કર્યો.
૭. (A) સસલું રેસ જીતી શક્યું હોત.

ચિત્ર ૧ -

૧. (B) નદીમાં તરીને મજા કરી રહ્યા છે
૨. (B) પરંપરાગત લાકડાના અને છાપરાવાળા ઘરો
૩. (B) લીલા છોડવાળા ખેતરો (ટેરેસ) અને પર્વતો
૪. (B) ખુશ અને આનંદિત
૫. (A) પુલ નદી પર બનાવેલો છે જેથી લોકો પાર જઈ શકે

ચિત્ર ૨ -

૧. (B) તેઓ નદીમાંથી પાણી લાવી રહી છે.
૨. (B) શાકભાજી કે ઘાસ લઈને ગામમાં જઈ રહ્યા છે.
૩. (B) ઘરો નદીની નજીક છે તેથી લોકો પાણી સરળતાથી લાવી શકે છે
૪. (B) તેઓ ગામની રોજિંદી કામગીરી કરી રહ્યા છે.
૫. (B) ગરમ અને ભેજવાળા વિસ્તારનું ગામ

ચિત્ર ૩ -

૧. (B) સૂર્યાસ્ત અથવા સૂર્યોદયનો સમય છે અને લોકો ખેતરમાં કામ પરથી પાછા ફરી રહ્યા છે અથવા જઈ રહ્યા છે.
૨. (B) પાક અને ભારે સામાન ખેતરથી ઘર કે બજાર સુધી પહોંચાડવા માટે
૩. (A) આ કાચાં ઘરો છે જે કુદરતી વસ્તુઓમાંથી બનેલા છે.
૪. (B) સંન્યાસીઓ
૫. (B) ખેતી, પશુપાલન અને પ્રકૃતિ પર

ચિત્ર ૪ -

૧. (B) માટીના રમકડાં બનાવીને રમી રહ્યા છે
૨. (C) તેઓ ખુશ છે અને મજા કરી રહ્યા છે.
૩. (C) માટી
૪. (C) ઘરો, દુકાનો, પ્રાણીઓ અને માનવ આકૃતિઓ
૫. (B) ગામડાનું

ચિત્ર ૫ -

૧. (B) વૃક્ષારોપણ (છોડ વાવવાનું કામ) કરી રહ્યા છે.
૨. (A) કોઈપણ મોટું કામ સમૂહમાં (સાથે મળીને) કરવાથી સરળ બને છે.
૩. (A) ચોખ્ખી હવા મળશે અને વરસાદ સારો આવશે.
૪. (B) છોડ કેવી રીતે વાવવો અને તેની સંભાળ કેવી રીતે લેવી તેનું માર્ગદર્શન આપી રહ્યા છે.
૫. (B) છોડના મૂળિયાં જમીનમાં સારી રીતે સેટ થાય અને તેને પોષણ મળે તે માટે

ગણિત

❖ નીચેના વૈકલ્પિક પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(૧) ૭૪૧ માં કેટલા ઉમેરીએ તો ૮૦૦ થાય?

- (A) ૪૧ (B) ૫૩ (C) ૩૫ (D) ૫૯

(૨) ત્રણ અંકો ૬, ૫, ૪ નો સરવાળો ૨૦ થી કેટલો ઓછો છે?

- (A) ૧૫ (B) ૧૦ (C) ૫ (D) ૨૦

(૩) ૩૮૫ માં આઠની સ્થાનકિંમત અને પાંચની સ્થાનકિંમતનો સરવાળો કેટલો થાય?

- (A) ૮૦ (B) ૧૫ (C) ૮૫ (D) ૫૮

(૪) ધોરણ ૩ ના ગણિતની પુસ્તકને ઉપરથી જોતા કેવો આકાર દેખાય છે?

- (A) લંબચોરસ (B) ત્રિકોણ (C) ચોરસ (D) ગોળ

(૫) ૨૩૫ ને નીચેનામાંથી કઈ રીતે દર્શાવાય?

- (A) $૧૦૦ + ૧૦૦ + ૧૦૦ + ૧૦ + ૧૦ + ૧ + ૧$
(B) $૧૦૦ + ૧૦૦ + ૧૦ + ૧૦ + ૧ + ૧ + ૧ + ૧ + ૧$
(C) $૧૦૦ + ૧૦૦ + ૧૦ + ૧૦ + ૧ + ૧$
(D) $૧૦૦ + ૧૦૦ + ૧૦ + ૧૦ + ૧૦ + ૧ + ૧ + ૧ + ૧ + ૧$

(૬) મારી પાસે ૮, ૧ અને ૪ અંકો છે. હું ૧૫૦ થી નાની છું મારો એકમનો અંક ૮ છે. હું કઈ સંખ્યા છું?

- (A) ૧૦૦ (B) ૧૫૮ (C) ૧૪૮ (D) ૧૬૪

(૭) હું ૨૦૦ થી મોટી છું પણ ૩૦૦ થી નાની છું મારા એકમ અને સો ના અંકો સમાન છે. મારો દશકનો અંક શૂન્ય છે તો હું કઈ સંખ્યા છું?

- (A) ૨૦૪ (B) ૩૦૩ (C) ૨૦૩ (D) ૨૦૨

(૮) એક કરોળિયા ને ૮ પગ હોય તો ૧૦ કરોળિયાને કેટલા પગ હશે?

- (A) ૪૦ (B) ૫૬ (C) ૮૦ (D) ૬૪

(૯) ૫૦ ચોકલેટ ને ૧૦ બાળકો વચ્ચે સરખે ભાગે વહેંચતા દરેકના ભાગે કેટલી ચોકલેટ આવે?

- (A) ૧૦ (B) ૫ (C) ૫૦ (D) ૧૫

(૧૦) આયુષ પાસે ૧૦૦ આંબાના પાન છે. ૧૦ પાન નો એક હાર બને તો કુલ કેટલા હાર બનાવી શકાય?

- (A) ૫ (B) ૧૦ (C) ૧૫ (D) ૨૦

(૧૧) રૂપિયા ૫૦૦ ની નોટના છુદ્ધ કરાવતાં ૨૦ રૂપિયાની કેટલી નોટ આવશે?

- (A) ૫૦ (B) ૭૫ (C) ૨૫ (D) ૧૦૦

(૧૨) એક બગીચામાં ઉભી હારમાં ૬ છોડ છે. અને આડી હારમાં ૧૦ છોડ છે.તો કુલ કેટલા છોડ હશે?

- (A) ૬૦ (B) ૬૪ (C) ૧૦૦ (D) ૫૦

(૧૩) ૧૦ લખોટી એ ૨૦ લખોટીની _____ છે.

- (A) અડધી (B) એકચતુર્થાંશ (C) ત્રણ ચતુર્થાંશ (D) પૂર્ણ

(૧૪) ૭૩૦ માં ૨૦ ઉમેરીને બનતી સંખ્યાના અંકોનો સરવાળો કેટલો થશે?

- (A) ૧૦ (B) ૧૨ (C) ૫૧ (D) ૧૨૦

(૧૫) ૨૪૫ એ આપેલ પૈકી કઈ સંખ્યાથી નાની સંખ્યા છે?

- (A) ૨૩૫ (B) ૨૫૦ (C) ૧૫૦ (D) ૧૪૫

(૧૬) ૧૩૬ માં કેટલા ઉમેરતા ૧૯૨ મળે?

- (A) ૩૨૭ (B) ૫૬ (C) ૨૦ (D) ૪૭

(૧૭) ૨૧૮ ને કેવી રીતે લખાય?

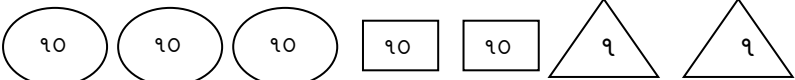
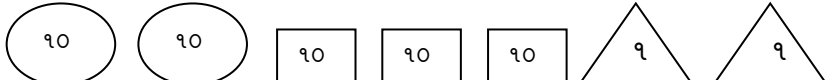
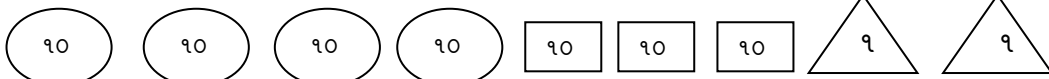
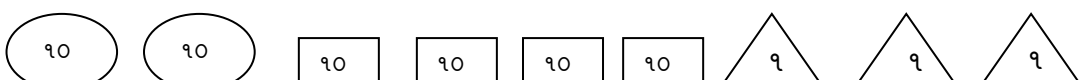
- (A) ૨૦+૧૦+૮ (B) ૨૦૦+૧૦+૮ (C) ૨+૧+૮ (D) ૨+૧૮

(૧૮) ૨૧૫, ૨૨૫, ૨૩૫, ૨૪૫,૨૬૫, ખૂટતી સંખ્યાના અંકોનો સરવાળો કેટલો થાય?

- (A) ૨૫૫ (B) ૬ (C) ૧૨૫

(D) ૧૨

(૧૯) કઈ સંખ્યાનો સરવાળો ૪૩૨ થાય છે?

- (A) 
- (B) 
- (C) 
- (D) 

(૨૦) ત્રણ અંકની મોટામાં મોટી સંખ્યામાંથી બે અંકની મોટામાં મોટી સંખ્યા બાદ કરતા શું મળે?

(A) ૯૦૦ (B) ૯૦ (C) ૧૦૦૦ (D) ૧૦૦

(૨૧) ૭૦ ના અડધા કેટલા થાય?

(A) ૩૨ (B) ૩૦ (C) ૩૫ (D) ૪૦

(૨૨) અંગ્રેજી મૂળાક્ષર X માં ખૂણાઓની સંખ્યા કેટલી થશે?

(A) ૨ (B) ૧ (C) ૩ (D) ૪

(૨૩) ઘડિયાળમાં ૩:૦૦ વાગ્યે કયો ખૂણો બનશે?

(A) કાટકોણ (B) કાટકોણથી મોટો (C) કાટકોણથી નાનો (D) સરળ કોણ

(૨૪) એક સફરજનનું વજન ૧૫૦ ગ્રામ છે, તો ૬૦૦ ગ્રામ સફરજન મેળવવા કેટલા સફરજન જોઈએ?

(A) ૨ (B) ૩ (C) ૪ (D) ૫

(૨૫) વિયાનભાઈ દરરોજ ૮ કલાક કામ કરે છે તો જાન્યુઆરી માસમાં કુલ કેટલા કલાક કામ કર્યું હશે?

(A) ૨૪૮ મિનિટ (B) ૪૨૮ મિનિટ (C) ૨૪૮ કલાક (D) ૮ દિવસ

(૨૬) એક કેનમાં ૨ લિટર દૂધ છે, તેમાંથી ૧ લિટર ૫૦૦ મિલિ દૂધ કાઢી લેવામાં આવે તો કેનમાં કેટલું

દૂધ વધશે?

(A) ૫૦ લિટર (B) ૫૦૦ લિટર (C) ૫૦ મિલિ (D) ૫૦૦ મિલિ

(૨૭) જૂનાગઢથી કેશોદ સુધીનું અંતર ૪૦ કિ.મી., કેશોદથી સોમનાથ સુધીનું અંતર ૫૦ કિ.મી. હોય તો,

જૂનાગઢથી સોમનાથ સુધીનું અંતર કેટલા કિ.મી. થશે?

(A) ૯૦ (B) ૪૦ (C) ૫૦ (D) ૮૦

(૨૮) આરવ એક દિવસમાં ૨ કલાક હોમવર્ક કરે છે, તો અઠવાડિયામાં કુલ કેટલા કલાક હોમવર્ક કરશે?

- (A) ૧૦ (B) ૧૪ (C) ૧૨ (D) ૧૬
- (૨૯) નોટબુક ₹૫૦, કંપાસ બોક્સ ₹૧૫૦, ₹૫૦૦ આપીએ તો કેટલા પાછા મળે?
- (A) ₹૧૫૦ (B) ₹૨૦૦ (C) ₹૩૦૦ (D) ₹૪૫૦
- (૩૦) એક કેળાની કિંમત ₹૫ રૂપિયા હોય તો એક ડઝન કેળાની કિંમત કેટલા રૂપિયા થશે?
- (A) ૬૫ (B) ૬૫ (C) ૬૦ (D) ૮૫
- (૩૧) એક બસમાં ૬૦ મુસાફર હતા, એક સ્ટેશન પર ૧૫ મુસાફર ઉતર્યા, અને ૧૦ મુસાફર નવા ચડ્યા તો હવે કેટલા મુસાફર બસમાં હશે?
- (A) ૧૦ (B) ૫૫ (C) ૬૦ (D) ૪૫
- (૩૨) બે સંખ્યાનો સરવાળો ૪૦૦ છે, તેમાંની એક સંખ્યા ૨૫૦ હોય તો બીજી સંખ્યા કઈ હશે?
- (A) ૧૫૦ (B) ૭૫૦ (C) ૩૫૦ (D) ૬૫૦
- (૩૩) એક તબેલામાં ૧૫ ઘોડા છે તો ઘોડાના કુલ પગ કેટલા થશે?
- (A) ૧૫ (B) ૪ (C) ૩૦ (D) ૬૦
- (૩૪) ૨, ૪, ૫ અંકોની અદલા બદલી કરી સૌથી મોટી સંખ્યા અને સૌથી નાની સંખ્યા નો તફાવત નીચેનામાંથી કયો હોઈ શકે?
- (A) ૭૬૯ (B) ૭૯૨ (C) ૨૯૭ (D) ૫૪૨
- (૩૫) દિનેશે રમતની શરૂઆત ૪ :૦૦ વાગ્યે કરી અને ૫ : ૦૦ વાગ્યે પુર્ણ કરી તો દિનેશે રમતમાં કેટલી મિનિટ વિતાવી હશે?
- (A) ૬૦ મિનિટ (B) ૪૦ મિનિટ (C) ૬૦ સેકન્ડ (D) ૫૦ મિનિટ
- (૩૬) ☐☐☐☐ આપેલ ખાનામાં ૪ માંથી ૩ છાયાંકિત હોય તો કુલ ખાનાનો કેટલામો ભાગ કહેવાય?
- (A) અડધો (B) પોણો (C) આખો (D) આપેલ તમામ
- (૩૭) જો હું ૨૨ બિસ્કીટ પાંચ વિદ્યાર્થીઓને સરખે ભાગે વહેંચુ તો મારી પાસે કેટલા બિસ્કીટ વધશે?
- (A) એક (B) ચાર (C) બે (D) ત્રણ
- (૩૮) હું એવી સંખ્યા છું કે મારે ત્રણ અંકો શૂન્ય છે અને હું ૯૯૯ ની નજીકની સંખ્યા છું તો હું કઈ સંખ્યા છું?

(A) ૯૦ (B) ૧૦૧ (C) ૧૦૦ (D) ૧૦૦૦

(૩૯) વિરાટ કોહલી ૯૨ રન પર રમે છે , તો તેમને સદી પૂરી કરવા માટે કેટલા ચોગ્ગા મારવા પડશે?

(A) બે (B) ચાર (C) પાંચ (D) ત્રણ

(૪૦) બે લિટર દૂધ સમાઈ શકે તેવા વાસણમાં ૫૦૦ મિ.લી. માપના કેટલા માપિયા દૂધ સમાઈ શકે?

(A) ચાર (B) છ (C) બે (D) પાંચ

(૪૧) આજે સોમવાર છે, તો દસ દિવસ પછી કયો વાર આવશે?

(A) સોમવાર (B) મંગળવાર (C) શુક્રવાર (D) ગુરુવાર

(૪૨) ૯,૩,૫ આપેલ ત્રણ અંકનો ઉપયોગ કરી ત્રણ અંકની નાનામાં નાની સંખ્યા કઈ બને?

(A) ૩૯૫ (B) ૯૩૫ (C) ૩૫૯ (D) ૫૩૯

(૪૩) એક વર્ષમાં કેટલા માસમાં ૩૦ દિવસ આવે?

(A) પાંચ (B) ચાર (C) છ (D) એક

(૪૪) ૯ રીક્ષાના પૈડા કેટલા થાય?

(A) ૨૭ (B) ૧૮ (C) ૩૬ (D) ૧૫

(૪૫) ઘડિયાળમાં ૩:૦૦ વાગ્યા છે, તો કલાક કાંટા અને મિનિટ કાંટા વચ્ચે કયા બે અંકો હશે?

(A) ચાર - પાંચ (B) સાત - આઠ (C) એક - બે (D) દશ - એક

(૪૬) એક ખેતરમાં અમુક ગાય અને અમુક મરઘા છે, ૬ માથા અને ૨૦ પગ છે તો કેટલી ગાય હશે?

(A) ૪ (B) ૬ (C) ૨ (D)

૩

(૪૭) એક બુક સ્ટોરમાં સોમવારે ૬ પેન, મંગળવારે ૧૦ પેન, બુધવારે ૭ પેન, ગુરુવારે ૮ પેન, શુક્રવારે ૯

પેન, શનિવારે ૩ પેન, રવિવારે ૪ પેન વેચાય તો કયા વારે વધુ પેન વેચાય હશે?

(A) શુક્રવારે (B) સોમવારે (C) મંગળવારે (D) બુધવારે

(૪૮) ચોરસ અને લંબચોરસમાં કુલ ખૂણા કેટલા હોય?

(A) ૪ (B) ૬ (C) ૮ (D) ૧૨

(૪૯) $૫ \times ૬ \times ૦ = \dots\dots\dots?$

(A) 30

(B) ૫×૬

(C) ૧

(D) 0

(૫૦) ૧૦૦ પૈસામાં કેટલા રૂપિયા ઉમેરીએ તો , ૧૦૦ રૂપિયા થાય?

(A) ૯૯ રૂપિયા

(B) ૧૦ રૂપિયા

(C) ૯૯ પૈસા

(D) ૧૦૦ રૂપિયા

(Answer Key)

- (૧) (D) ૫૯, (૨) (C) ૫, (૩) (C) ૮૫, (૪) (A)
લંબચોરસ,
- (૫) (D) $100 + 100 + 10 + 10 + 10 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1$ (૬) (C)
૧૪૮
- (૭) (D) ૨૦૨ (૮) (C) ૮૦ (૯) (B) ૫ (૧૦) (A)
૫
- (૧૧) (C) ૨૫ (૧૨) (A) ૬૦ (૧૩) (A) અડધી
(૧૪) (B) ૧૨
- (૧૫) (B) ૨૫૦ (૧૬) (B) ૫૬ (૧૭) (B) $200 + 10 + 8(12)$ (D)
૧૨
- (૧૮) (C) (૨૦) (A) ૮૦૦ (૨૧) (C) ૩૫
(૨૨) (D) ૪
- (૨૩) (A) કાટકોણ (૨૪) (C) ૪ (૨૫) (C) ૨૪૮
(૨૬) (D) ૫૦૦ મિ.લી
- (૨૭) (A) ૮૦ (૨૮) (B) ૧૪ (૨૯) (C) ૩૦૦
(૩૦) (C) ૬૦
- (૩૧) (B) ૫૫ (૩૨) (A) ૧૫૦ (૩૩) (D) ૬૦
(૩૪) (C) ૨૮૭
- (૩૫) (A) ૬૦ મિનીટ (૩૬) (C) પોણો (૩૭) (C) બે
(૩૮) (D) ૧૦૦૦
- (૩૯) (A) બે (૪૦) (A) ચાર (૪૧) (C) શુક્રવાર (૪૨) (C)
૩૫૯
- (૪૩) (B) ચાર (૪૪) (A) ૨૭ (૪૫) (C) એક, બે (૪૬) (A) ૪
(૪૭) (C) મંગળવાર (૪૮) (C) ૮ (૪૯) (D) ૦ (૫૦) (A)
૯૯ રૂપિયા

પર્યાવરણ

૧. રમેશભાઈએ જોયું કે એક પક્ષી વૃક્ષના થડમાં ચાંચ મારીને કીડા શોધી રહ્યું છે અને તેનું શરીર વૃક્ષની છાલ સાથે ભળી જાય તેવા રંગનું છે. આ પક્ષી વિશે શું સાચું છે?

- (A) તે તળાવમાં તરવા માટે અનુકૂળ છે
- (B) તેનો રંગ તેને શિકારીઓથી બચવામાં અને ખોરાક શોધવામાં મદદ કરે છે
- (C) તે રાત્રે જ જોઈ શકે છે
- (D) તે માત્ર કૂળો જ ખાય છે

૨. સીમાના ઘરમાં એક બિલાડીએ બચ્ચાં આપ્યા છે. બિલાડી તેના બચ્ચાંને દૂધ પવડાવે છે અને શરીર પર વાળ ધરાવે છે. આ પરથી બિલાડી કયા વર્ગનું પ્રાણી કહેવાય?

- (A) સરીસૃપ (પેટે ઘસડાતું)
- (B) આકાશમાં ઊડતું પક્ષી
- (C) આંચળવાળું (સસ્તન) પ્રાણી
- (D) જળચર પ્રાણી

૩. જો કોઈ વિસ્તારના બધા જ સાપ નાશ પામે, તો ખેતરમાં કઈ વ્યવહારિક સમસ્યા ઊભી થશે?

- (A) પાકને પાણી ઓછું મળશે
- (B) ઉંદરની સંખ્યા વધી જવાથી પાકને ભારે નુકસાન થશે
- (C) જમીનની કૃત્ત્રિપતા વધી જશે
- (D) ખાતરની જરૂર પડશે નહીં

૪. એક પક્ષીના પગના પંજ આંગળીઓ વચ્ચે ત્વચાથી જોડાયેલા (જળીદાર) છે. આ પક્ષીનો મુખ્ય આવાસ કયા હોવાની શક્યતા સૌથી વધુ છે?

- (A) ધીચ જંગલમાં ઊંચા વૃક્ષો પર
- (B) રણપ્રદેશની રેતીમાં
- (C) તળાવ કે નદી જેવા જળાશયમાં
- (D) ગુફાના અંધારામાં

૫. ચીંટી અને તેની ટુકડી લાઈનમાં ચાલે છે. જો રસ્તામાં પેન્સિલ મૂકીને તેમનો રસ્તો રોકવામાં આવે, તો ચીંટીઓ શું કરશે?

- (A) ત્યાં જ રોકાઈને પાછી વળી જશે
- (B) પેન્સિલની ઉપરથી કે બાજુમાંથી ગંધ પારખીને નવો રસ્તો બનાવશે
- (C) પેન્સિલને ખાઈ જશે
- (D) ઉડીને સામે પાર જશે

૬. રોહન બે અલગ-અલગ છોડના પાંદડા જુએ છે. છોડ 'અ' ના પાંદડા ખૂબ મોટા અને પહોળા છે, જ્યારે છોડ 'બ' ના પાંદડા કાંટા જેવા નાના છે. છોડ 'બ' કયા વિસ્તારનો હોઈ શકે?

- (A) ખૂબ વરસાદ વાળા જંગલનો
- (B) પાણીની અંદર ઊગતો
- (C) રણપ્રદેશનો જ્યાં પાણીની અછત હોય
- (D) બરફાચ્છાદિત પર્વતનો

૭. તુલસી, કુદીનો અને લીમડો - આ ત્રણેય વનસ્પતિઓમાં કયો સમાન ગુણધર્મ રહેલો છે?

- (A) ત્રણેયના ફળ ખૂબ મીઠા હોય છે
- (B) ત્રણેય ઔષધીય (દવા તરીકે) ગુણધર્મો ધરાવે છે
- (C) ત્રણેય વેલા સ્વરૂપે વધે છે
- (D) ત્રણેયને ઉગાડવા પાણીની જરૂર પડતી નથી

૮. જો શાળાના મેદાનમાં ઘટાદાર વૃક્ષ વાવવામાં આવે, તો તેનાથી વિદ્યાર્થીઓને કયો સીધો પર્યાવરણીય અને વ્યવહારિક ફાયદો થશે?

- (A) રમવા માટે છાંયડો મળશે અને ઓક્સિજન શુદ્ધ મળશે
- (B) શાળાનું મકાન મોટું થઈ જશે
- (C) વરસાદ પડતો બંધ થઈ જશે
- (D) પ્લાસ્ટિકનો કચરો ઓછો થશે

૯. લીમડાના પાંદડાની કિનારી કરવત જેવી ખાંચાવાળી હોય છે, જ્યારે કેળાના પાંદડા ખૂબ મોટા અને લીસા હોય છે. આ પરથી શું તારણ નીકળે?

- (A) બંધી વનસ્પતિના પાંદડાનો આકાર અને બનાવટ અલગ હોય છે
- (B) કેળાનું ઝાડ લીમડા કરતાં વધુ મજબૂત છે
- (C) લીમડો માત્ર શિયાળામાં જ ઊગે છે
- (D) પાંદડા માત્ર લીલા જ રંગના હોય છે

૧૦. પૃથ્વી પરથી જો બધી જ વનસ્પતિ ગાયબ થઈ જાય, તો માનવજાત પર તેની સૌથી ગંભીર અસર કઈ પડશે?

- (A) આપણને પહેરવા માટે કપડાં નહીં મળે
- (B) શ્વાસોચ્છવાસ માટે ઓક્સિજન અને ખોરાકની અછત સરજાશે
- (C) ઘર બનાવવાની જગ્યા નહીં રહે
- (D) વાહનો ચાલી શકશે નહીં

૧૧. સુરેશભાઈ નળ ચાલુ રાખીને બ્રશ કરે છે, જ્યારે રમેશભાઈ ટમ્બલરમાં પાણી લઈને બ્રશ કરે છે. કઈ વ્યક્તિની ટેવ પર્યાવરણ અનુકૂળ છે?

- (A) સુરેશભાઈની, કારણ કે તેનાથી દાંત વધુ સાફ થાય છે
- (B) રમેશભાઈની, કારણ કે તેનાથી પાણીનો વ્યય અટકે છે
- (C) બંનેની ટેવ સરખી જ છે
- (D) એકપણની ટેવ યોગ્ય નથી

૧૨. ચોમાસામાં છત પર પડતા વરસાદના પાણીને પાઈપ દ્વારા ભૂગર્ભ ટાંકામાં એકઠું કરવામાં આવે છે. આ પદ્ધતિને શું કહેવાય?

- (A) જળ પ્રદૂષણ
- (B) રેન વોટર હારવેસ્ટિંગ (વરસાદી જળ સંચય)
- (C) વોટર પ્યુરિફિકેશન
- (D) બાષ્પીભવન

૧૩. કપડાં ધોયા પછી વધેલા સાબુવાળા પાણીનો કયો પુનઃઉપયોગ (Reuse) સૌથી વધુ યોગ્ય ગણાશે?

- (A) તેને પીવાના પાણીમાં ભેળવવું
- (B) તેનાથી શૌચાલય કે ઘર આંગણાની સફાઈ કરવી
- (C) તેને શાકભાજી ધોવામાં વાપરવું
- (D) છોડના મૂળમાં દરરોજ રેડવું

૧૪. ઉનાળામાં માટલાનું પાણી ઠંડુ કેમ રહે છે?

- (A) માટલામાં રહેલા સૂક્ષ્મ છિદ્રોમાંથી પાણીનું ધીમું બાષ્પીભવન થાય છે
- (B) માટલું માટીનું બનેલું હોવાથી તેમાં બરફ ઉત્પન્ન થાય છે
- (C) માટલું સૂર્યપ્રકાશને અંદર આવવા દેતું નથી
- (D) માટલાની અંદર કેમિકલ હોય છે

૧૫. ગામના તળાવનું પાણી દૂષિત થવાનું મુખ્ય માનવસર્જિત કારણ કયું હોઈ શકે?

- (A) તળાવમાં માછલીઓ તરવી
- (B) ચોમાસામાં વરસાદ પડવો
- (C) તળાવમાં ઢોર-ઢાંખર નવડાવવા અને કપડાં ધોવા
- (D) તળાવ કિનારે વૃક્ષો વાવવા

૧૬. દાદીમાના દાંત નબળા પડી ગયા છે. તેમના માટે નીચેનામાંથી કયો ખોરાક પચવામાં અને ખાવામાં સૌથી સરળ રહેશે?

- (A) કડક રોટલો અને આખા ચણા
- (B) દાળમાં પલાળેલી નરમ રોટલી કે ખીચડી
- (C) કાચા જામફળ અને સૂકો મેવો
- (D) તળેલા પાપડ અને મકાઈ

૧૭. નીચેનામાંથી કઈ રાંધવાની પદ્ધતિ ખોરાકના પોષક તત્ત્વો જાળવી રાખવા માટે સૌથી વધુ આરોગ્યપ્રદ ગણાય છે?

- (A) તેલમાં ઊંડિ સુધી તળવું (Frying)
- (B) વરાળથી બાફવું (Steaming)
- (C) ખુલ્લા કોલસા પર સળગાવવું
- (D) વધુ પડતું મસાલેદાર બનાવવું

૧૮. સોલાર કૂકર (સૂર્યકૂકર) માં ખોરાક રાંધવાથી કયો પર્યાવરણીય ફાયદો થાય છે?

- (A) રસોઈ ખૂબ ઝડપથી બની જાય છે
- (B) બળતણ (ગેસ/લાકડા) ની બચત થાય છે અને ધુમાડો થતો નથી
- (C) રાત્રે પાણી રસોઈ બનાવી શકાય છે
- (D) ખોરાક વધુ મસાલેદાર બને છે

૧૯. જો આપણે દરરોજ માત્ર બટાટા અને તળેલી વસ્તુઓ જ ખાઈએ અને શાકભાજી-ફળો ન ખાઈએ તો શું થાય?

- (A) શરીરને બધા વિટામિન્સ મળી રહે
- (B) શરીરમાં કુપોષણ અને આળસ આવે તથા પાચન બિગડે
- (C) મગજ ખૂબ તેજ થાય
- (D) શરીર ક્યારેય બીમાર ન પડે

૨૦. દૂધમાંથી દહીં, માખણ, ઘી અને પનીર બને છે. આ વાનગીઓને શું કહેવાય?

- (A) અનાજજન્ય ખોરાક
- (B) ડેરી પેદાશો (દૂધની બનાવટો)
- (C) કઠોળ
- (D) મસાલા

૨૧. પર્વતીય અને વધુ વરસાદ વાળા વિસ્તારોમાં ઘરોના છાપરાં ઢાળવાળા કેમ રાખવામાં આવે છે?

- (A) ઘર સુંદર દેખાય તે માટે
- (B) વરસાદનું પાણી અને બરફ છત પર જમા ન થાય અને સરી જાય
- (C) ઘરની અંદર ગરમી વધારવા માટે
- (D) પક્ષીઓને બેસવામાં સરળતા રહે તે માટે

૨૨. કચ્છ જેવા ભૂકંપ સંભવિત વિસ્તારમાં ભૂંગા (ગોળાકાર ઘર) શા માટે બનાવવામાં આવે છે?

- (A) ગોળાકાર આકાર ભૂકંપના આંચકા સહન કરી શકે છે અને અંદર ઠંડક રહે છે
- (B) તે બનાવવામાં ખૂબ મોંઘા હોય છે
- (C) તેમાં બારીઓ હોતી નથી
- (D) તેમાં માત્ર એક જ માણસ રહી શકે છે

૨૩. વિશાખાના પરિવારમાં તેના માતા-પિતા, દાદા-દાદી, કાકા-કાકી અને પિતરાઈ ભાઈ-બહેન એક જ ઘરમાં રહે છે. આ કેવા પ્રકારનું કુટુંબ છે?

- (A) વિભક્ત કુટુંબ (માત્ર માતા-પિતા અને બાળકો)
- (B) સંયુક્ત કુટુંબ
- (C) એકલ વાલી કુટુંબ
- (D) અસ્થાયી કુટુંબ

૨૪. દિવ્યાંગ વ્યક્તિ (જે જોઈ શકતી નથી) રસ્તો ઓળંગતી વખતે કયા સાધનનો ઉપયોગ કરે છે?

- (A) લાલ ચશ્મા
- (B) સફેદ લાકડી (White Cane)
- (C) કાનનું મશીન
- (D) વહીવ ચેર

૨૫. બ્રેઈલ લિપિ (Braille Script) વિશે શું સાચું છે?

- (A) તે કાગળ પર છાપેલા અક્ષરો વાંચવાની રીત છે
- (B) તે ઉપસેલા છ (૬) ટપકાં પર આધારિત સ્પર્શ દ્વારા વાંચવાની લિપિ છે
- (C) તે માત્ર સાંભળીને શીખાય છે
- (D) તે કમ્પ્યુટરની ભાષા છે

૨૬. રણપ્રદેશમાં મુસાફરી કરવા અને માલસામાનની હેરફેર કરવા માટે કયા પ્રાણીનો ઉપયોગ સૌથી યોગ્ય છે?

- (A) ઘોડો
- (B) ઊંટ
- (C) બળદ
- (D) હાથી

૨૭. શહેરની ટ્રાફિક સમસ્યા અને વાયુ પ્રદૂષણ ઘટાડવા માટે નાગરિકોએ કયા વાહનનો ઉપયોગ વધારવો જોઈએ?

- (A) દરેક વ્યક્તિએ પોતાની અલગ કાર વાપરવી
- (B) જાહેર બસ સેવા (Public Transport) કે સાયકલ
- (C) પેટ્રોલથી ચાલતા સ્કૂટર
- (D) મોટા ટ્રક

૨૮. ટ્રાફિક સિગ્નલ પર 'લાલ રંગ' ની લાઈટ શું સૂચવે છે?

- (A) વાહન ઝડપથી ચલાવો
- (B) વાહન થોભાવી દો (રોકાઈ જાવ)
- (C) વાહન ધીમું કરો
- (D) હોર્ન વગાડો

૨૯. જો તમારા વિસ્તારમાં અચાનક આગ લાગે, તો તમે મદદ માટે કયા ઈમરજન્સી નંબર પર કોલ કરશો?

- (A) ૧૦૦ (પોલીસ)
- (B) ૧૦૧ (ફાયર બ્રિગેડ)
- (C) ૧૦૮ (એમ્બ્યુલન્સ)
- (D) ૧૦૮૮ (ચાઈલ્ડ હેલ્પલાઈન)

૩૦. પ્રાચીન સમયમાં સંદેશો મોકલવા માટે કયા પક્ષીનો ઉપયોગ થતો હતો?

- (A) મોર
- (B) કબૂતર
- (C) પોપટ
- (D) કાગડો

૩૧. તમારા ઘરમાં ભેગો થતો કયરો બે ભાગમાં વહેંચવો જોઈએ: ભીનો કયરો અને સૂકો કયરો. શાકભાજીના છોતરાં કયા કયરામાં આવશે?

- (A) સૂકા કયરામાં
- (B) ભીના (જૈવિક વિઘટનીય) કયરામાં જેનું ખાતર બની શકે
- (C) પ્લાસ્ટિકના ડબ્બામાં
- (D) કાચના વાસણમાં

૩૨. શાકભાજી ખરીદવા જતી વખતે પર્યાવરણની સુરક્ષા માટે કઈ બાબત શ્રેષ્ઠ છે?

- (A) દુકાનદાર પાસેથી દર વખતે નવી પ્લાસ્ટિકની થેલી લેવી
- (B) ઘરેથી કાપડની થેલી સાથે લઈ જવી
- (C) શાકભાજી કાગળ વગર હાથમાં જ લાવવી
- (D) પ્લાસ્ટિકની બે થેલીઓ ભેગી વાપરવી

૩૩. નદી કિનારે પ્લાસ્ટિકની બોટલો ફેંકવાથી કઈ ગંભીર અસર થાય છે?

- (A) નદીનું પાણી શુદ્ધ થાય છે
- (B) જળચર જીવો (માછલીઓ વગેરે) પ્લાસ્ટિક ગળી જવાથી મૃત્યુ પામી શકે છે
- (C) નદીમાં પાણી વધી જાય છે
- (D) જમીન વધુ ફળદ્રુપ બને છે

૩૪. હવા આપણી આસપાસ છે પરંતુ આપણે તેને જોઈ શકતા નથી. આપણે હવાની હાજરી ક્યારે અનુભવી શકીએ છીએ?

- (A) જ્યારે રૂમમાં અંધારું હોય
- (B) જ્યારે પંખો ચાલુ થાય કે વૃક્ષના પાંદડા હલે
- (C) જ્યારે આપણે પાણી પીતા હોઈએ
- (D) જ્યારે સૂર્ય ઊગે

૩૫. દિવાળી કે ઉત્સવોમાં ફટાકડા ફોડવાથી કયા બે પ્રકારના પ્રદૂષણ થાય છે?

- (A) જળ પ્રદૂષણ અને જમીન પ્રદૂષણ
- (B) હવા (વાયુ) પ્રદૂષણ અને અવાજ (ધ્વનિ) પ્રદૂષણ
- (C) પ્રકાશ પ્રદૂષણ અને ઉષ્મા પ્રદૂષણ
- (D) માત્ર અવાજ પ્રદૂષણ

૪૧. એક પક્ષીની ચાંચ વળેલી અને ધારદાર છે, જે માસ ચીરવા માટે ઉપયોગી છે. આ પક્ષી કયું હોઈ શકે અને તેનો ખોરાક શું હશે?

- (A) પોપટ - ફળ અને મરચાં
- (B) બાજ/ગરુડ - નાના પ્રાણીઓ અને માંસ
- (C) હંસ - પાણીની વનસ્પતિ
- (D) દેવચકલી - અનાજના દાણા

૪૨. હોલા અને કબૂતર અનાજના દાણા ખાવા માટે કયા પ્રકારની ચાંચ ધરાવે છે?

- (A) લાંબી અને પાતળી સુઈ જેવી
- (B) ટૂંકી, મજબૂત અને શંકુ આકારની
- (C) પહોળી અને ચપટી ચાળણી જેવી
- (D) ખૂબ મોટો થેલો ધરાવતી

૪૩. જંગલમાં રહેતા પ્રાણીઓ રાત્રે અંધારામાં પણ પોતાના શિકાર કે રસ્તાને કેવી રીતે ઓળખી શકે છે?

- (A) તીવ્ર શ્રવણશક્તિ (સંભળવાની) અને સુંઘવાની ક્ષમતાથી
- (B) ટોચનો ઉપયોગ કરીને
- (C) માત્ર દિવસના અનુભવના આધારે
- (D) આકાશના તારા જોઈને

૪૪. ગાય અને ભેંસ જેવા પ્રાણીઓ ખોરાક ખાધા પછી શાંતિથી બેસીને મોં હલાવે છે, જેને 'વાગોળવું' કહેવાય છે. આ પ્રક્રિયાથી પ્રાણીને શું ફાયદો થાય છે?

- (A) તેમનો સમય પસાર થાય છે
- (B) ઉતાવળમાં ગળી ગયેલો ખોરાક ફરી મોંમાં લાવીને બરાબર ચાવી શકાય છે, જેથી પાચન સરળ બને
- (C) તેમના દાંત મજબૂત થાય છે
- (D) તેમને ઊંઘ આવતી નથી

૪૫. ગરોળી શિયાળાની ઋતુમાં ઘરમાં ખૂબ ઓછી જોવા મળે છે. તેનું મુખ્ય વૈજ્ઞાનિક કારણ શું છે?

- (A) તે શિયાળામાં બીજા દેશમાં ઊડી જાય છે
- (B) તે ઠંડીથી બચવા માટે શીતનિદ્રા (લાંબી ઊંઘ) માં જતી રહે છે
- (C) શિયાળામાં ગરોળી મૃત્યુ પામે છે
- (D) તે પાણીની અંદર રહેવા જતી રહે છે

૪૬. સુમિતે એક છોડને કુંડામાં વાવ્યો અને તેને અંધારા રૂમમાં મૂકીને દરરોજ પાણી પાચું. ૧૦ દિવસ પછી છોડ પીળો પડીને કરમાઈ ગયો. આ પરથી શું સાબિત થાય છે?

- (A) છોડને માત્ર પાણીની જ જરૂર છે
- (B) છોડના વિકાસ માટે સૂર્યપ્રકાશ અત્યંત જરૂરી છે
- (C) કુંડામાં છોડ ક્યારેય ઊગી શકે નહીં
- (D) છોડને દરરોજ ખાતર આપવું પડે

૪૭. વડના ઝાડ પરથી નીચે લટકતી દાસીઓ (વડવાઈ) વાસ્તવમાં વનસ્પતિનો કયો ભાગ છે?

- (A) તેની સુંદર શાખાઓ
- (B) વૃક્ષને મજબૂતી આપતા આકાશમાંથી જમીન તરફ ઊગતા મૂળ
- (C) વડના વિશેષ ફળ
- (D) સૂકાઈ ગયેલા પાંદડા

૪૮. ગુલાબ, મહેંદી અને જસૂદ એ કયા પ્રકારની વનસ્પતિના ઉદાહરણો છે?

- (A) ખૂબ ઊંચા વૃક્ષો
- (B) મધ્યમ ઊંચાઈ ધરાવતા ક્ષુપ (છોડથી મોટા, વૃક્ષથી નાના)
- (C) જમીન પર પથરાતી વેલ
- (D) પાણીમાં તરતી જળચળ વનસ્પતિ

૪૯. ચોમાસામાં ભીની જમીન પર લીલા રંગની પાતળી પથારી પથરાઈ જાય છે, જેને આપણે 'લીલ' કહીએ છીએ. લીલ વિશે શું સાચું છે?

- (A) તે એક પ્રકારનો પ્લાસ્ટિકનો કચરો છે
- (B) તે પાણી એક સૂક્ષ્મ વનસ્પતિ છે જે ભીની જગ્યાએ ઊગે છે અને પગ લપસી જાય તેવી હોય છે
- (C) તે આકાશમાંથી પડે છે
- (D) તે માત્ર નદીમાં જ જોવા મળે છે

૫૦. બગીચામાં પડેલા સૂકા પાંદડાને બાળી નાખવાને બદલે ખાડામાં દાટી દેવામાં આવે, તો તેનાથી કયો પર્યાવરણીય ફાયદો થાય?

- (A) કચરો સળગાવવાનો ધુમાડો અટકે છે અને કુદરતી જૈવિક ખાતર બને છે
- (B) જમીન કડક થઈ જાય છે
- (C) બગીચામાં પાણી વધી જાય છે
- (D) નવા વૃક્ષો ઊગતા અંધ થઈ જાય છે

૫૧. તળાવ કે નદીના પાણીને ઘરે પીવા માટે વાપરતા પહેલાં ઉકાળવું કે ફિલ્ટર કરવું કેમ જરૂરી છે?

- (A) તેનાથી પાણીનો રંગ બદલાઈ જાય છે
- (B) અંદર રહેલા રોગજન્ય સૂક્ષ્મ જીવાણુઓ અને કચરો દૂર થાય છે
- (C) પાણી ગરમ પીવાથી તરસ લાગતી નથી
- (D) તેનાથી પાણીનું પ્રમાણ વધી જાય છે

૫૨. વાદળમાંથી વરસાદ કેવી રીતે બને છે તેની સાચી ક્રમિક પ્રક્રિયા કઈ છે?

- (A) બાષ્પીભવન ધનીભવન (વાદળ બંધાવું) વરસાદ
- (B) વરસાદ બાષ્પીભવન બરફ
- (C) ધનીભવન વાદળ પવન
- (D) ઝાકળ વરાળ વરસાદ

૫૩. ગામડામાં ચોમાસા પછી પણ વિહારી ભાઈના કૂવામાં પાણી રહે છે, જ્યારે બાજુના ગામના કૂવા સુકાઈ જાય છે. આનું શક્ય કારણ શું હોઈ શકે?

- (A) વિહારી ભાઈના ખેતર નજીક વૃક્ષો વધુ છે અને બોરીબંધ/ચેકડેમ દ્વારા જળ સંચય થયેલો છે
- (B) વિહારી ભાઈ કૂવામાંથી પાણી વાપરતા નથી
- (C) તેમના કૂવામાં દરરોજ નવો નળ મુકવામાં આવે છે
- (D) તેમના ગામમાં દરરોજ વરસાદ પડે છે

૫૪. પ્લાસ્ટિકની બોટલમાં ભરેલું પીવાનું પાણી લાંબા સમય સુધી કડક તડકામાં રાખવામાં આવે, તો શું થાય?

- (A) પાણી વધુ શુદ્ધ અને પૌષ્ટિક બને છે
- (B) પ્લાસ્ટિકના હાનિકારક રસાયણો પાણીમાં ભળવાથી તે પીવા અયોગ્ય બને છે
- (C) પાણી બરફ બની જાય છે
- (D) બોટલનો આકાર મોટો થાય છે

૫૫. નાહવા માટે કુવારા (Shower) નો ઉપયોગ કરવાના બદલે ડોલ અને ટમ્બલરનો ઉપયોગ કરવાથી કયો મોટો ફાયદો થાય?

- (A) નાહવામાં વધુ સમય લાગે છે
- (B) પાણીનો બગાડ અટકે છે અને જરૂર મુજબ જ વપરાશ થાય છે
- (C) સાબુ વધુ વપરાય છે
- (D) શરીર સાફ થતું નથી

૫૬. ગુજરાતના લોકો રોટલી-દાળ ખાય છે, જ્યારે તામિલનાડુ/કેરળના લોકો ભાત, ઢોસા અને ઈડલી વધુ ખાય છે. આ તફાવતનું મુખ્ય કારણ શું છે?

- (A) ત્યાં લોટ મળતો નથી
- (B) જે-તે પ્રદેશમાં થતા મુખ્ય પાક (ડાંગર/ચોખા) અને આબોહવા આધારિત ખોરાકની ટેવ
- (C) ત્યાંના લોકોને રોટલી બનાવતા આવડતી નથી
- (D) ત્યાં માત્ર શાકભાજી જ ઊગે છે

૫૭. કાચી ખાઈ શકાય તેવી વસ્તુઓ અને રાંધીને જ ખાવી પડે તેવી વસ્તુઓનું સાચું જૂથ કયું છે?

- (A) કાચી: ગાજર/કાકડી | રાંધીને: ચોખા/ઘેલું
- (B) કાચી: ચોખા/બટાટા | રાંધીને: ટામેટા/સફરજન
- (C) કાચી: રોટલી/દાળ | રાંધીને: મૂળા/બીટ
- (D) કાચી: કઠોળ | રાંધીને: પાણી

૫૮. અંકુરિત કઠોળ (મોળવેલા મગ કે ચણા) ખાવાથી શરીરને શું વિશેષ લાભ થાય છે?

- (A) ખોરાક પચવામાં ભારે પડે છે
- (B) તેમાં પોષક તત્ત્વો અને વિટામિન્સનું પ્રમાણ ખૂબ વધી જાય છે, જે સ્વાસ્થ્ય માટે ઉત્તમ છે
- (C) તેનાથી માત્ર વજન વધે છે
- (D) તેને રાંધવામાં ખૂબ ગેસ વપરાય છે

૫૯. ચોમાસામાં ખુલ્લો રાખેલો વાસી કે ઉઘાડો ખોરાક ખાવાથી કયો રોગ થવાની પૂરી શક્યતા રહે છે?

- (A) મસા અને વા (B) ઝાડા-ઊલટી (ઝાડા અને ટાઈફોઈડ જેવા પેટના રોગો)
- (C) આંખના રોગ (D) વાગવાથી લોહી નીકળવું

૬૦. રસોઈ બનાવતી વખતે ગેસનો સિલિન્ડર જલ્દી પૂરો ન થાય તે માટે કઈ ગૃહિણીની પદ્ધતિ યોગ્ય છે?

- (A) શાકભાજી કાપ્યા પછી ગેસ સળગાવવો અને કૂકરનો ઉપયોગ કરવો
- (B) ગેસ ચાલુ કરીને શાકભાજી સમારવા બેસવું
- (C) વાસણ ખુલ્લું રાખીને ધીમા તાપે કલાકો સુધી રાંધવું
- (D) ફીજમાંથી તરત જ ઠંડી વસ્તુ કાઢીને ગેસ પર મૂકવી

૬૧. કાચું ઘર અને પાકું ઘર વચ્ચેનો મુખ્ય તફાવત કઈ સામગ્રીના ઉપયોગ પરથી નક્કી થાય છે?

- (A) કાચું ઘર: માટી, વાંસ, ઘાસ | પાકું ઘર: સિમેન્ટ, ઈંટ, કપચી અને લોખંડ
- (B) કાચું ઘર: કાચનું બનેલું | પાકું ઘર: કાગળનું બનેલું
- (C) કાચું ઘર: માત્ર પ્લાસ્ટિકનું | પાકું ઘર: લાકડાનું
- (D) બંનેમાં એક સરખી સામગ્રી વપરાય છે

૬૨. ખૂબ જ બરફવાળા વિસ્તારો (જેમ કે મનાલી કે લડાખ) માં 'ઈંગ્લૂ' કેવા પ્રકારની સામગ્રીમાંથી બનાવવામાં આવે છે?

- (A) સૂકા ઘાસમાંથી
- (B) બરફના બ્લોક (ઈંટો) માંથી
- (C) માટી અને છાણમાંથી
- (D) લોખંડના પતરામાંથી

૬૩. નૌકાઘર (Houseboat) કયા રાજ્યના જળાશયોમાં પ્રવાસીઓ માટે આકર્ષણનું કેન્દ્ર છે?

- (A) ગુજરાત અને રાજસ્થાન
- (B) કાશ્મીર અને કેરળ
- (C) પંજાબ અને હરિયાણા
- (D) બિહાર અને ઝારખંડ

૬૪. આપણા ઘરની સફાઈ કરતી વખતે નીકળતો કચરો રસ્તા પર કે પાડોશીના આંગણામાં ફેંકવાના બદલે કચરાપેટીમાં જ કેમ નાખવો જોઈએ?

- (A) તેનાથી આપણું ઘર મોટું દેખાય છે
- (B) જાહેર આરોગ્ય જળવાય છે અને ગંદકી તથા મચ્છરનો ઉપદ્રવ અટકે છે
- (C) પાડોશી સાથે દોસ્તી થાય છે
- (D) કચરાપેટી ભરાઈ જાય તે માટે

૬૫. કુટુંબના વડીલો (દાદા-દાદી) પાસેથી આપણને કયા સંસ્કારો અને અનુભવો શીખવા મળે છે?

- (A) સમયનો બગાડ કરવો
- (B) પ્રેમ, આદર, સંસ્કાર અને જીવનમાં મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવાની રીત
- (C) મોબાઈલ ગેમ્સ રમવી
- (D) બહારનો ખોરાક ખાવો

૬૬. દરિયામાં કે મોટા જળાશયમાં એક દેશમાંથી બીજા દેશમાં ભારે માલસામાન મોકલવા કયા વાહનનો ઉપયોગ થાય છે?

- (A) હેલિકોપ્ટર
- (B) માલવાહક જહાજ (Cargo Ship)
- (C) ટ્રેન
- (D) બળદગાડું

૬૭. અંધ કે ટ્રિબ્લીન વ્યક્તિ માટે રસ્તો ઓળંગતી વખતે ઝેબ્રા ક્રોસિંગ અને હોર્નનો અવાજ કેવી રીતે મદદરૂપ થાય છે?

- (A) અવાજ પરથી વાહનની દિશા અને અંતરનો અંદાજ મેળવી શકાય છે
- (B) તે રસ્તો જોઈ શકે છે
- (C) વાહનો અંધ વ્યક્તિને જોઈને ઊડી જાય છે
- (D) તેનાથી રસ્તો નાનો થઈ જાય છે

૬૮. આપણા ઘરના નળ લીક થતો હોય તો તેને રિપેર કરવા માટે કયા વ્યવસાયકારને બોલાવવો પડે?

- (A) કડીયો
- (B) પ્લમ્બર
- (C) મિકેનિક
- (D) દરજી

૬૯. રેલવે સ્ટેશન પર મુસાફરોનો ભારે સામાન ઊંચકીને પ્લેટફોર્મ સુધી પહોંચાડનાર વ્યક્તિને શું કહેવાય?

- (A) કંડક્ટર
- (B) કુલી (પોર્ટર)
- (C) ગાર્ડ
- (D) ટિકિટ ચેકર

૭૦. સાયકલ ચલાવતી વખતે કે મોટરસાયકલ પર પાછળ બેસતી વખતે હેલ્મેટ પહેરવું કેમ ફરજિયાત છે?

- (A) તેનાથી વાળ ખરાબ થતા નથી
- (B) અકસ્માત સમયે માથાના ભાગે ગંભીર ઈજા થતી અટકે છે અને જીવ બચે છે
- (C) ટ્રાફિક પોલીસથી બચવા માટે
- (D) મોઢા પર ધૂળ ન ઊડે તે માટે

૭૧. જો તમારા વર્ગખંડમાં પંખો અને ટ્યુબલાઈટ કોઈ ન હોય છતાં ચાલુ હોય, તો એક જાગૃત વિદ્યાર્થી તરીકે તમે શું કરશો?

- (A) શિક્ષકને ફરિયાદ કરીશ
- (B) તરત જ સ્વિચ બંધ કરીને વીજળીની બચત કરીશ
- (C) વર્ગમાંથી બહાર જતો રહીશ
- (D) બીજા પંખા પાણ ચાલુ કરી દઈશ

૭૨. કાપડની થેલી બનાવવા માટે જૂના કપડાંનો ઉપયોગ કરવો એ પર્યાવરણના કયા સિદ્ધાંતને આધીન છે?

- (A) કચરો વધારવો
- (B) પુનઃઉપયોગ (Reuse / Upcycling)
- (C) જમીન પ્રદૂષણ
- (D) પ્લાસ્ટિકનો ઉપયોગ

૭૩. જંગલોમાં થતા ગેરકાયદેસર વૃક્ષછેદન (ઝાડ કાપવા) થી કઈ પર્યાવરણીય હોનારત સર્જઈ શકે છે?

- (A) ઓક્સિજનનું પ્રમાણ વધશે
- (B) જમીનનું ધોવાણ થશે અને અનાવૃષ્ટિ (દુષ્કાળ) તથા ગ્લોબલ વોર્મિંગ વધશે
- (C) જંગલી પ્રાણીઓની સંખ્યા વધશે
- (D) નદીઓ ચોખ્ખી થશે

૭૪. સૂર્ય એ પૃથ્વી પરની તમામ સજીવ સૃષ્ટિ માટે શાનો મુખ્ય સ્ત્રોત છે?

- (A) માત્ર પાણીનો
- (B) ઉર્જા (પ્રકાશ અને ગરમી) નો અક્ષય સ્ત્રોત
- (C) મસાલાનો
- (D) ઠંડકનો.

૭૫. શિયાળામાં સવારે ઘાસ પર પાણીના નાના બુંદો જોવા મળે છે, તેને શું કહેવાય અને તે કેવી રીતે બને છે?

- (A) વરસાદ - વાદળ ફાટવાથી
- (B) ઝાકળ (Dew) - હવામાંની વરાળ ઠંડી પાણીના સંપર્કમાં આવતા ઠરી જવાથી
- (C) દરિયાનું પાણી - પવનથી ઊડીને આવવાથી
- (D) બરફ - આકાશમાંથી પડવાથી

૭૬. એક વૃક્ષની ડાળી પર ચકલીનો માળો છે જેમાં નાના બચ્ચાં છે અને નીચે એક બાળકે હાથમાં ગોફણ લીધી છે.

પ્રશ્ન: આ બાળક જો ગોફણથી માળા પર પથ્થર મારશે તો શું પરિણામ આવશે?

- (A) બચ્ચાં ખુશ થશે
- (B) માળો તૂટી જશે અને નિર્દોષ બચ્ચાં ઘાયલ થશે કે મૃત્યુ પામશે
- (C) પક્ષી ગીત ગાશે
- (D) ઝાડ પર ફળ ઊગશે

૭૭. કચરાટોપલી (Dustbin) ની બહાર કચરો વેરાયેલો પડ્યો છે અને મચ્છરો ગણગણી રહ્યા છે.]

પ્રશ્ન: આ ચિત્ર કઈ પરિસ્થિતિનું સૂચન કરે છે?

- (A) સ્વચ્છતા અને આરોગ્ય
- (B) અસ્વચ્છતા, રોગચાળો અને બેદરકારી
- (C) સુંદર સુશોભન
- (D) રિસાયકલિંગ પ્લાન્ટ

૭૮. - કુંડા 'A' માં માટી સાથે ખાતર અને નિયમિત પાણી છે. કુંડા 'B' માં માત્ર કાંકરા અને પ્લાસ્ટિકનો કચરો છે.]

પ્રશ્ન: ૧૫ દિવસ પછી કયા કુંડાનો છોડ સારો વિકાસ પામશે?

- (A) કુંડા 'B' નો છોડ
- (B) કુંડા 'A' નો છોડ, કારણ કે તેને યોગ્ય માટી અને પોષણ મળ્યું છે
- (C) બંને છોડ સુકાઈ જશે
- (D) એકપણ છોડ ઊગશે નહીં

૭૯. એક ફૂલો છે અને તેની આજુબાજુ કપડાં ધોવાનો અને વાસણ માંજવાનો ઘાટ છે. ધોવાનું ગંદુ પાણી ફૂલાની અંદર ઉતરી રહ્યું છે.

પ્રશ્ન: આ ફૂલાનું પાણી પીવાથી આજુબાજુના લોકો પર શું અસર થશે?

- (A) લોકો તંદુરસ્ત બનશે
- (B) લોકોને ટાઈફોઈડ, કમળો અને ઝાડા-ઊલટી જેવા જળજન્ય રોગો થશે
- (C) લોકોનું આયુષ્ય વધશે
- (D) પાણી મીઠું લાગશે

૮૦. ટ્રાફિક ચાર રસ્તા પર 'પીળો રંગ' ની લાઈટ થઈ રહી છે.]

પ્રશ્ન: આ પીળી લાઈટ વાહનચાલકને શું સૂચવે છે?

- (A) વાહન ફૂલ સ્પીડમાં ચલાવો
- (B) વાહન શરુ કરીને ઊભા રહો અથવા ધીમું પડીને થોભવાની તૈયારી કરો
- (C) વાહન પાછળ લો
- (D) એન્જિન બંધ કરીને સોઈ જાવ

૮૧. સિંહ અને વાઘ જેવા માંસાહારી પ્રાણીઓના દાંત અણીદાર અને મજબૂત હોય છે, જ્યારે ગાય અને બકરીના દાંત ચપટા હોય છે. આનું મુખ્ય કારણ શું છે?

- (A) પ્રાણીઓના ખોરાકના પ્રકાર (માસ ચીરવું વિ. ઘાસ ચાવવું) સાથેનું અનુકૂલન
- (B) શાકાહારી પ્રાણીઓને દાંતની જરૂર હોતી નથી
- (C) માંસાહારી પ્રાણીઓ પાણી વધુ પીવે છે
- (D) વય પ્રમાણે દાંતનો આકાર બદલાય છે

૮૨. જો જંગલમાંથી બધા જ પતંગિયા અને મધમાખીઓ નાશ પામે, તો વનસ્પતિ પર કઈ સીધી નકારાત્મક અસર પડશે?

- (A) વૃક્ષોના પાંદડા ખરી પડશે
- (B) પરાગનયન (Pollination) ની પ્રક્રિયા અટકી જવાથી ફળ અને બીજ બનવાનું પ્રમાણ ઘટશે
- (C) જમીનમાંથી પાણી સુકાઈ જશે
- (D) વૃક્ષો ઊંચા વધશે નહીં

૮૩. ચામાચીડિયું આકાશમાં ઊડી શકે છે છતાં પણ તેને પક્ષી ગણવામાં આવતું નથી પરંતુ સસ્તન (આંચળવાળું) પ્રાણી ગણાય છે. શા માટે?

- (A) તે રાત્રે જ બહાર નીકળે છે
- (B) તે ઈંડાં મૂકવાના બદલે સીધા બચ્ચાને જન્મ આપે છે અને દૂધ પિવડાવે છે
- (C) તેના પાંખો પર પીંછા હોતા નથી
- (D) તે માત્ર વૃક્ષ પર ઊંધું લટકે છે

૮૪. ઊંટના પગના તળિયા પહોળા અને ગાદી જેવા હોય છે. આ વિશિષ્ટ શારીરિક રચના તેને કેવી રીતે મદદ કરે છે?

- (A) રેતીમાં પગ ખૂંપી જતાં અટકાવે છે અને ગરમ રેતીથી રક્ષણ આપે છે
- (B) તેને ઝડપથી નીચા નમવામાં મદદ કરે છે
- (C) તે પાણી શોષવામાં સરળતા રહે છે
- (D) તેનાથી ઊંટને ઠંડી લાગતી નથી

૮૫. પક્ષીઓ આખો અષાઢ કે શ્રાવણ મહિનામાં માળો બનાવીને રહે છે, પરંતુ બચ્ચાં મોટાં થઈને ઊડી જાય પછી માળો છોડી દે છે. આ પરથી પક્ષીઓ વિશે શું તારણ નીકળે?

- (A) પક્ષીઓને માળામાં રહેવું ગમતું નથી
- (B) પક્ષીઓ માટે માળો કાયમી ઘર નથી પણ માત્ર ઈંડાં મૂકવા અને બચ્ચાંના ઉછેરનું સાધન છે
- (C) ચોમાસામાં માળો તૂટી જાય છે
- (D) પક્ષીઓ દરરોજ નવો માળો બનાવે છે

૮૬. વૃક્ષના મૂળ જમીનમાંથી પાણી અને ખનીજ ક્ષારોનું શોષણ કરે છે, તે ઉપરાંત વૃક્ષ માટે કયું બીજું સૌથી મહત્વનું કાર્ય કરે છે?

- (A) વૃક્ષને ફળ આપે છે
- (B) વૃક્ષને જમીન સાથે મજબૂતાઈથી જકડી રાખીને ધસી પડતું અટકાવે છે
- (C) પાંદડાને લીલો રંગ આપે છે
- (D) પક્ષીઓને બેસવાની જગ્યા આપે છે

૮૭. સૂર્યમુખીનું ફૂલ દિવસ દરમિયાન સૂર્ય જે દિશામાં હોય તે તરફ પોતાનું મોં ફેરવે છે. આ ઘટના સજીવોનો કયો ગુણધર્મ દર્શાવે છે?

- (A) ઉત્તેજના સામે આપાતો સંવેદનાત્મક પ્રતિચાર (Response to Stimuli)
- (B) ખોરાકની શોધ
- (C) શ્વાસોચ્છવાસની પ્રક્રિયા
- (D) પ્રજનન ક્રિયા

૮૮. રાત્રિના સમયે મોટા ઘટાદાર વૃક્ષ નીચે ઊંઘવું સ્વાસ્થ્ય માટે હાનિકારક માનવામાં આવે છે. શા માટે?

- (A) રાત્રે વૃક્ષ પરથી ભૂત આવે છે
- (B) રાત્રે વૃક્ષો પ્રકાશસંશ્લેષણ કરતા નથી પરંતુ શ્વસનક્રિયામાં કાર્બન ડાયોક્સાઈડ બહાર કાઢે છે
- (C) રાત્રે વૃક્ષ પર પાણી છંટાય છે
- (D) વૃક્ષના પાંદડા રાત્રે ઝેરી બની જાય છે

૮૯. નાળિયેરી અને ખજૂરીના ઝાડ દરિયાકિનારાના તીવ્ર પવનમાં પણ જમીન પરથી ઊખડી જતા નથી. શા માટે?

- (A) તેમના મૂળ જમીનમાં જાળીદાર રીતે ઊંડે સુધી ફેલાયેલા હોય છે
- (B) તેનું પ્રકાંડ કાયમું બનેલું હોય છે
- (C) તેના પર નાળિયેર ભારે હોય છે
- (D) તેને દરિયાનું પાણી મળે છે

૯૦. લીલા પાંદડા સૂર્યપ્રકાશ, પાણી અને હવા (કાર્બન ડાયોક્સાઇડ) ની મદદથી વનસ્પતિ માટે ખોરાક બનાવે છે. આ પ્રક્રિયા કયા નામે ઓળખાય છે?

- (A) બાષ્પોત્સર્જન
- (B) પ્રકાશસંશ્લેષણ (Photosynthesis)
- (C) અંકુરણ
- (D) શ્વસન

૯૧. જો પૃથ્વી પરનું બધું જ પીવાલાયક ગોરુ (મીઠું) પાણી પૂરું થઈ જાય, તો સજીવ સૃષ્ટિ પર તેની સૌથી ગંભીર અસર કઈ થશે?

- (A) વાહનો ચાલતા બંધ થઈ જશે
- (B) તમામ માનવો, પ્રાણીઓ અને વનસ્પતિ તરસથી નાશ પામશે
- (C) ગરમી ઘટી જશે
- (D) લાઈટ જતી રહેશે

૯૨. ખેતરમાં પાકના સારા વિકાસ માટે રાસાયણિક ખાતરોને બદલે કુદરતી છાણિયું કે અળસિયાનું ખાતર વાપરવું કેમ વધુ હિતાવહ છે?

- (A) તેનાથી જમીનની જળધારણ ક્ષમતા અને જૈવિક ફળદ્રુપતા લાંબા સમય સુધી જળવાય છે
- (B) તે રાસાયણિક ખાતર કરતાં મોંઘું હોય છે
- (C) તેનાથી પાકનો રંગ લાલ થઈ જાય છે
- (D) તેને વાપરવાથી વરસાદ વધુ પડે છે

૯૩. કચરાના ડબ્બામાં નાખેલી પ્લાસ્ટિકની બોટલો અને થેલીઓ સો વર્ષ પછી પણ જમીનમાં સડતી નથી. આવી વસ્તુઓને કેવો કચરો કહેવાય?

- (A) જૈવિક વિઘટનીય કચરો
- (B) જૈવિક અવિઘટનીય (Non-biodegradable) કચરો
- (C) કુદરતી કચરો
- (D) ખાતર બનાવવા યોગ્ય કચરો

૯૪. ગામની નદીમાં ફેક્ટરીઓનું કેમિકલયુક્ત કાળું પાણી છોડવામાં આવે તો તેનાથી કઈ મોટી વિપરીત અસર થશે?

- (A) નદીનું પાણી વીજળી ઉત્પન્ન કરશે
- (B) જળચર જીવો (માછલીઓ) મૃત્યુ પામશે અને આજુબાજુનું ભૂગર્ભ જળ ઝેરી બનશે
- (C) નદીમાં પૂર આવશે
- (D) ખેતરોમાં પાક બમણો થશે

૯૫. ઘરની અગાથી પર પડતા વરસાદના પાણીને ટાંકામાં એકઠું કરીને વર્ષ આખું વાપરવાની પદ્ધતિ કયા નામે ઓળખાય છે?

- (A) વોટર પ્યુરિફાયર
- (B) વર્ષાજળ સંચય (Rainwater Harvesting)
- (C) જળ પ્રદૂષણ
- (D) બાષ્પીભવન

૯૬. ઉનાળાની ઋતુમાં દૂધ ઝડપથી બગડીને ખાટું થઈ જાય છે. તેને બગડતું અટકાવવા માટે ઘરે કયો સરળ ઉપાય કરવો જોઈએ?

- (A) દૂધમાં સાકર ઉમેરવી
- (B) દૂધને બરાબર ઉકાળીને ઠંડું પડ્યા પછી ફીજમાં કે ઠંડી જગ્યાએ રાખવું
- (C) દૂધમાં પાણી ભેળવવું
- (D) દૂધને ખુલ્લા તડકામાં મૂકવું

૯૭. શાકભાજી કે રાંધવાના અનાજને રાંધતા પહેલાં સ્વચ્છ પાણીથી ધોવા કેમ જરૂરી છે?

- (A) તેનાથી તેનો સ્વાદ મીઠો થાય છે
- (B) તેના પર ચોટિલી ધૂળ, જંતુનાશક દવાઓ અને જંતુઓ દૂર થાય છે
- (C) તેનાથી અનાજનો રંગ બદલાય છે
- (D) તેને રાંધવામાં સમય ઓછો લાગે છે

૯૮. જો કોઈ વ્યક્તિ દરરોજ માત્ર બહારનું તળેલું જંકફૂડ (પિઝા, બર્ગર, ચિપ્સ) જ ખાય, તો તેને કઈ શારીરિક સમસ્યા થઈ શકે?

- (A) પાચનશક્તિ મજબૂત થાય
- (B) શરીરમાં મેદસ્વીતા (તાકાત વગરનો મોટાપો), કબજિયાત અને પોષક તત્વોની અછત સર્જાય
- (C) હાડકાં ખૂબ મજબૂત થાય
- (D) દ્રષ્ટિ તેજ થાય

૯૯. લીંબુ, આંબળા અને નારંગી જેવા ખાટાં ફળોમાં કયું વિટામિન વિપુલ પ્રમાણમાં હોય છે જે શરીરની રોગપ્રતિકારક શક્તિ વધારે છે?

- (A) વિટામિન A
- (B) વિટામિન C
- (C) વિટામિન D
- (D) વિટામિન K

૧૦૦. રાત્રે મોડે સુધી જાગવું અને સવારે મોડા ઊઠવું આ ટેવથી બાળકના સ્વાસ્થ્ય પર શું અસર થાય છે?

- (A) બાળક વધુ બુદ્ધિશાળી બને છે
- (B) પાચનતંત્ર બગડે છે, દિવસ દરમિયાન આળસ અને એકાગ્રતાનો અભાવ રહે છે
- (C) શરીરની ઊંચાઈ ઝડપથી વધે છે
- (D) આંખોનું તેજ વધે છે

૧૦૧. ભૂકંપ આવે ત્યારે બચાવ માટે કઈ સાવચેતી રાખવી સૌથી વધુ યોગ્ય ગણાય?

- (A) મકાનના ઉપરના માળે દોડી જવું
- (B) ઘરની બહાર ખુલ્લા મેદાનમાં જતાં રહેવું અથવા મજબૂત ટેબલ નીચે બેસી જવું
- (C) લિફ્ટનો ઉપયોગ કરવો
- (D) કાચની બારી પાસે ઊભા રહેવું

૧૦૨. પૂર (અતિવૃષ્ટિ) આવે ત્યારે પીવાના પાણી અંગે કઈ ખાસ કાળજી રાખવી જોઈએ?

- (A) સીધું નદી કે કૂવાનું પાણી પીવું
- (B) પાણીને બરાબર ઉકાળીને કે ક્લોરિનની ગોળી નાખીને શુદ્ધ કરીને જ પીવું
- (C) પાણી પીવાનું બંધ કરી દેવું
- (D) રસ્તા પર વહેતું પાણી પીવું

૧૦૩. ઈંગ્લૂ (બરફનું ઘર) અંદરથી આપણને ઠંડી સામે રક્ષણ કેવી રીતે આપે છે?

- (A) અંદર હીટર મૂકેલું હોય છે
- (B) બરફની દીવાલો અંદરની ગરમીને બહાર જતી અટકાવે છે (ઉષ્મા નયન અટકાવે છે)
- (C) તેની અંદર સૂર્યપ્રકાશ સીધો પડે છે
- (D) તેની દીવાલો લાકડાની હોય છે

૧૦૪. એકલ વાયા સંસ્કૃતિ કરતાં સંયુક્ત કુટુંબમાં રહેવાથી બાળકને કયો વિશેષ લાભ થાય છે?

- (A) તેને એકલા રમવા મળે છે
- (B) બાળકમાં સમૂહભાવના, શેરિંગ (વહેંચવાની ટેવ) અને વડીલોનો પ્રેમ-સુરક્ષા મળે છે
- (C) તેને અભ્યાસ કરવો પડતો નથી
- (D) ઘરમાં ક્યારેય કામ કરવું પડતું નથી

૧૦૫. અંધજન (ટ્રિહીડીન) લોકો માટે પુસ્તકો કઈ વિશેષ લિપિમાં છાપવામાં આવે છે?

- (A) દેવનાગરી લિપિ
- (B) બ્રેઈલ લિપિ
- (C) રોમન લિપિ
- (D) ગુરુમુખી લિપિ

૧૦૬. કાર કે બસમાં મુસાફરી કરતી વખતે ડ્રાઈવરે અને આગળ બેસનાર વ્યક્તિએ કઈ સુરક્ષા પટ્ટી બાંધવી ફરજિયાત છે?

- (A) હેલ્મેટ
- (B) સીટ બેલ્ટ (Seat Belt)
- (C) લાઈફ જેકેટ
- (D) રબર બેન્ડ

૧૦૭. ટ્રાફિક સિગ્નલ પર 'લીલો રંગ' ની લાઈટ થાય તેનો અર્થ શું થાય?

- (A) વાહન થોભાવી દો
- (B) સાવચેતીથી આગળ વધો / વાહન ચલાવો
- (C) વાહન પાછળ લો
- (D) વાહન બંધ કરી દો

૧૦૮. સી.એન.જી. (CNG - Compressed Natural Gas) વાહનો વાપરવાથી પેટ્રોલ/ડીઝલ વાહનોની સરખામણીએ કયો ફાયદો થાય છે?

- (A) વાહન ખૂબ અવાજ કરે છે
- (B) વાયુ પ્રદૂષણ ખૂબ ઓછું થાય છે અને બળતણનો ખર્ચ ઘટે છે
- (C) વાહન ઝડપથી બગડી જાય છે
- (D) રસ્તા પર ટ્રાફિક ઘટશે

૧૦૯. કોઈ વ્યક્તિ રસ્તા પર અકસ્માતથી ઘાયલ થાય, તો તેને તાત્કાલિક હોસ્પિટલ પહોંચાડવા કઈ ઈમરજન્સી એમ્બ્યુલન્સ સેવાને ફોન કરશો?

- (A) ૧૦૦
- (B) ૧૦૮
- (C) ૧૦૧
- (D) ૧૦૮૮

૧૧૦. વિમાન અને હેલિકોપ્ટર એ વાહનવ્યવહારના કયા માર્ગના વાહનો છે?

- (A) જળમાર્ગ
- (B) હવાઈ માર્ગ (આકાશી માર્ગ)
- (C) જમીન માર્ગ
- (D) રેલ માર્ગ

૧૧૧. જો આપણે કાગળનો બગાડ અટકાવીએ અને કાગળનું રિસાયકલિંગ કરીએ, તો કયા કુદરતી સ્ત્રોતને બચાવી શકાશે?

- (A) કોલસો
- (B) વૃક્ષો (જંગલો)
- (C) પેટ્રોલિયમ
- (D) પથ્થર

૧૧૨. અગાશી પર સોલાર પેનલ (સૂર્ય ઉર્જા પ્લાન્ટ) નાખવાથી ઘરમાં કઈ બચત થાય છે?

- (A) પાણીની બચત
- (B) વીજળી (ઇલેક્ટ્રિસિટી) ના બિલની બચત અને સ્વચ્છ ઉર્જાનું ઉત્પાદન
- (C) ગેસ સિલિન્ડરની બચત
- (D) સમયની બચત

૧૧૩. દિવાળીમાં માટીના દીવા વાપરવા એ પ્લાસ્ટિકની ચાઈનીઝ લાઈટો વાપરવા કરતાં કેમ વધુ સારું છે?

- (A) તે ખૂબ મોંઘા હોય છે
- (B) તે પર્યાવરણ અનુકૂળ (Eco-friendly) છે અને સ્થાનિક પ્રજાપતિ/કુંભારને રોજરોટી મળે છે
- (C) તે વીજળીથી ચાલે છે
- (D) તે ક્યારેય તૂટતા નથી

૧૧૪. પૃથ્વી પર વાતાવરણમાં ઓક્સિજનનું પ્રમાણ જળવી રાખવા માનવે કયું મહત્વનું કામ નિયમિત કરવું જોઈએ?

- (A) પહાડો તોડવા
- (B) વધુને વધુ વૃક્ષો વાવવાં અને તેનું જતન કરવું
- (C) નવા વાહનો ખરીદવા
- (D) સિમેન્ટના મકાનો બનાવવા

૧૧૫. હોળીના તહેવારમાં લાકડાં સળગાવવાના બદલે 'ગૌ-કાષ્ટ' (છાણમાંથી બનેલા લાકડાં) નો ઉપયોગ કરવાથી કયો ફાયદો થાય?

- (A) વૃક્ષો કપાતા અટકે છે અને પ્રદૂષણ ઘટે છે
- (B) રંગો વધુ સારા બને છે
- (C) પાણીનો બગાડ વધે છે
- (D) મીઠાઈ ઝડપથી બને છે

૧૧૬. પંખીના પગમાં આંગળીઓ વચ્ચે ચામડીની જાળી (Webbed Feet) છે.]

પ્રશ્ન: આ પગ ધરાવતું પક્ષી નીચેનામાંથી કયું હોઈ શકે?

- (A) મોર
- (B) બતક
- (C) કાગડો
- (D) કબૂતર

૧૧૭. એક છોડની ડાળી પર સુંદર લીલા રંગનો ચીમેલ (કાચંડો) બેઠો છે જેનો રંગ પાંદડા જેવો જ થઈ ગયો છે.]

પ્રશ્ન: આ ક્ષમતા પ્રાણીને કઈ રીતે ઉપયોગી થાય છે?

- (A) શિકારીથી બચવા અને ખોરાક પકડવા માટે છત્તાવરણ
- (B) રાત્રે ઊંઘવા માટે
- (C) ઝડપથી દોડવા માટે
- (D) ઉનાળામાં ઠંડક મેળવવા માટે

૧૧૮. પાણીની વાડકીમાં મૂકેલા મગના દાણામાંથી સફેદ રંગના નાના કૂંપળ બહાર નીકળેલા દેખાય છે.]

પ્રશ્ન: આ પ્રક્રિયાને શું કહેવાય?

- (A) બાષ્પીભવન
- (B) અંકુરણ (Sprouting)
- (C) પ્રકાશસંશ્લેષણ
- (D) ઘનીભવન

૧૧૯. ચાર રસ્તા પર એબ્રા કોસિંગ પરથી એક નાનો બાળક દાદાજીનો હાથ પકડીને રસ્તો ઓળંગી રહ્યો છે અને વાહનો સફેદ રેખા પાછળ ઊભા છે.]

પ્રશ્ન: આ કયો ટ્રાફિક નિયમ દર્શાવે છે?

- (A) વાહનો ગમે ત્યાં ચલાવી શકાય
- (B) રાહદારીઓએ રસ્તો ઓળંગવા હંમેશા એબ્રા કોસિંગનો ઉપયોગ કરવો
- (C) રોડ પર રમવું જોઈએ
- (D) લાલ લાઈટ પાળ વાહન ચલાવવું

૧૨૦. એક કુંડામાં વાવેલો છોડ સુકાઈ રહ્યો છે અને તેના પાંદડા પીળા પડીને ખરી રહ્યા છે.]

પ્રશ્ન: છોડને બચાવવા માટે બાળકે તરત જ શું કરવું જોઈએ?

- (A) છોડને કાપી નાખવો
- (B) છોડને યોગ્ય પ્રમાણમાં પાણી આપવું અને સૂર્યપ્રકાશ મળે ત્યાં મૂકવો
- (C) છોડ પર કાળો રંગ કરી દેવો
- (D) કુંડું ફેંકી દેવું

૧૨૧. એક વૃક્ષ પર ઘુવડ બેઠું છે જેની આંખો મોટી અને આગળની તરફ છે.]

પ્રશ્ન: ઘુવડની આંખોની આ રચના તેને ક્યારે મદદ કરે છે?

- (A) ભરબપોરે જોવા માટે
- (B) રાત્રિના અંધારામાં સૂક્ષ્મ પ્રકાશમાં પાણ શિકાર જોવા માટે
- (C) પાણીની અંદર તરવા માટે
- (D) ઉડતી વખતે પાંખો પટપટાવવા

૧૨૨. સોલાર કૂકરનું ચિત્ર છે જેનો કાચનો ઢાંકણ સૂર્ય સામે ખુલ્લો છે.]

પ્રશ્ન: સોલાર કૂકરની અંદરની સપાટી કાળા રંગની કેમ રાખવામાં આવે છે?

- (A) કાળો રંગ સુંદર દેખાય છે
- (B) કાળો રંગ સૂર્યની ગરમી (ઉષ્મા) નું સૌથી વધુ શોષણ કરે છે
- (C) કાળો રંગ ડબ્બાને ઠંડો રાખે છે
- (D) મસાલા ખરાબ ન થાય તે માટે

૧૨૩. એક ઘરમાં ગેસ લીક થવાની વાસ આવી રહી છે.]

પ્રશ્ન: આવી પરિસ્થિતિમાં ઘરમાં સૌપ્રથમ કઈ સાવચેતી રાખવી જોઈએ?

- (A) દીવાસળી સળગાવીને ચેક કરવું
- (B) સ્વિચ બોર્ડની લાઈટો ચાલુ-બંધ કરવી
- (C) ગેસનો રેગ્યુલેટર બંધ કરી ઘરના બારી-બારણાં ખુલ્લા કરી દેવા
- (D) પંખો ચાલુ કરવો

૧૨૪. ખેતરમાં ટપક સિંચાઈ પદ્ધતિ દ્વારા છોડના મૂળ પાસે ટીપે ટીપે પાણી પડી રહ્યું છે.]

પ્રશ્ન: આ ટપક સિંચાઈ પદ્ધતિનો મુખ્ય ફાયદો શું છે?

- (A) પાણીનો મહત્તમ બગાડ થાય છે
- (B) પાણી સીધું મૂળને મળે છે જેથી જળ બચત થાય છે અને નીંદણ ઘટે છે
- (C) પાક બળી જાય છે
- (D) વરસાદ પડતો નથી

૧૨૫. એક કચરાટોપલી પર 'હરિયાળો રંગ' અને બીજી પર 'વાદળી/કાળો રંગ' છે.]

પ્રશ્ન: લીલા રંગની કચરાટોપલીમાં કેવો કચરો નાખવો જોઈએ?

- (A) કાચ અને પ્લાસ્ટિક
- (B) ભીનો કચરો (શાકભાજીના છોતરાં, ફળની છાલ, વાસી ખોરાક)
- (C) જૂના કપડાં
- (D) લોખંડના ખીલા

૧૨૬. એક વ્યક્તિ વહેતા નળ નીચે વાસણ ધોઈ રહી છે અને ટબ ભરાઈને બહાર પાણી વહી રહ્યું છે.]

પ્રશ્ન: પર્યાવરણીય દ્રષ્ટિએ આ કયા પ્રકારનું વર્તન ગણાય?

- (A) પાણીનો સદુપયોગ
- (B) પાણીનો ગંભીર અનાવશ્યક બગાડ
- (C) ઘરની હોશિયારી
- (D) કુદરતી જળ ચક્ર

૧૨૭. [ચિત્ર સંકેત: શિયાળામાં એક વ્યક્તિ ખુલ્લામાં પ્લાસ્ટિક અને ટાયર સળગાવીને તાપણું કરી રહી છે.]

પ્રશ્ન: આ પ્રવૃત્તિથી કયું નુકસાન થાય છે?

- (A) હવા શુદ્ધ થાય છે
- (B) ટાયર સળગવાથી ઝેરી ધુમાડો નીકળે છે જે ફેફસાં અને વાતાવરણને ભારે નુકસાન કરે છે
- (C) ઠંડી ગાયબ થઈ જાય છે
- (D) વરસાદ આવે છે

૧૨૮. એક બટરફ્લાઈ (પતંગિયા) ની જીવનચક્રની ચાર અસંબંધિત આકૃતિઓ છે: ઈંડું ઈયળ (કેટરપિલર) કોશિત (કોષટા) પતંગિયું.]

પ્રશ્ન: પતંગિયાના વિકાસનો સાચો ક્રમિક તબક્કો કયો છે?

- (A) પતંગિયું ઈંડું કોશિત ઈયળ
- (B) ઈંડું ઈયળ કોશિત પુખ્ત પતંગિયું
- (C) ઈયળ પતંગિયું ઈંડું પાણી
- (D) કોશિત ઈંડું પતંગિયું ઈયળ

૧૨૯. રસ્તાના કિનારે 'ઉપસેલી સફેદ પટ્ટીઓ અને સ્પીડ બ્રેકર' નું બોર્ડ મૂકેલું છે.]

પ્રશ્ન: આ બોર્ડ જોઈને વાહન ચાલકે શું કરવું જોઈએ?

- (A) વાહનની ઝડપ વધારવી
- (B) વાહનની ઝડપ ધીમી કરવી
- (C) વાહન રોકીને ઊંઘી જવું
- (D) હોર્ન વગાડ્યા કરવું

૧૩૦. બે બાળકો છે - બાળક A હાથ ધોયા વગર સીધો નાસ્તો કરવા બેસે છે, જ્યારે બાળક B સાબુથી હાથ ધોઈને નાસ્તો કરે છે.]

પ્રશ્ન: બાળક B ની આ ટેવ તેને કઈ રીતે મદદ કરશે?

- (A) તેનાથી નાસ્તો ઝડપથી પૂરો થશે
- (B) હાથ પરના અદ્રશ્ય કચરા અને જીવાણુઓ પેટમાં જતા અટકશે જેથી તે બીમાર નહીં પડે
- (C) તેને ભૂખ ઓછી લાગશે
- (D) તેના હાથ મોટા થશે

(Answer Key)

પ્રશ્ન	સાચો વિકલ્પ	ટૂંકી સમજૂતી / તર્ક
૧	(B)	લક્કડખોદ/છાલ જેવા રંગવાળા પક્ષીનું અનુકૂલન બચાવ અને ખોરાકમાં મદદ કરે છે.
૨	(C)	બચ્ચાને દૂધ પવડાવતા અને વાળ ધરાવતા પ્રાણીઓ સસ્તન વર્ગમાં આવે છે.
૩	(B)	સાપ કુદરતી રીતે ઉંદરનું ભક્ષણ કરી નિવસનતંત્રની સાંકળ જાળવે છે.
૪	(C)	જાળીદાર પંજ (Webbed feet) પાણીમાં તરવા માટેનું અનુકૂલન છે.
૫	(B)	કીડીઓ સ્પર્શ અને કીટોન/ફેરોમોન્સ ગંધ પારખીને માર્ગ બદલે છે.
૬	(C)	રણપ્રદેશમાં બાળપોત્સર્જન ઘટાડવા પાંદડા કાંટામાં રૂપાંતરિત થાય છે.
૭	(B)	તુલસી, કુદીનો અને લીમડો ઘરગથ્થુ ઔષધ તરીકે ઉપયોગી છે.
૮	(A)	છાંયડો અને શુદ્ધ ઓક્સિજન એ વૃક્ષોનો સીધો પર્યાવરણીય ફાયદો છે.
૯	(A)	વિવિધ વનસ્પતિમાં પાણીની આકારવિદ્યા (Morphology) જુદી જુદી હોય છે.
૧૦	(B)	વનસ્પતિ પ્રાથમિક ઉત્પાદક છે, તેના વગર પ્રાણવાયુ અને આહાર અશક્ય છે.
૧૧	(B)	ટમ્બલર વાપરવાથી વહેતું પાણી અટકે છે અને જળ બચત થાય છે.
૧૨	(B)	ભૂગર્ભ ટાંકામાં વરસાદી પાણી ભેગું કરવું એ જળ સંચય છે.
૧૩	(B)	સાબુવાળું વપરાયેલું પાણી ફ્લશિંગ કે ઘર આંગણું ધોવામાં પુનઃઉપયોગી છે.
૧૪	(A)	માટીના માટલામાં સૂક્ષ્મ છિદ્રો દ્વારા બાષ્પીભવન થતાં ઠંડક પેદા થાય છે.
૧૫	(C)	જળાશયમાં ઢોર નવડાવવા કે કપડાં ધોવા એ માનવસર્જિત પ્રદૂષણ છે.

૧૬	(B)	નરમ ખોરાક સહેલાઈથી ચાવી શકાય છે અને પાચન થાય છે.
૧૭	(B)	બાફવાથી ખોરાકના પોષક તત્વો નષ્ટ થતા નથી.
૧૮	(B)	સૌર ઉર્જા અક્ષય છે અને તેનાથી પ્રદૂષણ થતું નથી.
૧૯	(B)	અસંતુલિત આહારથી વિટામિનની ઊણપ અને આળસ આવે છે.
૨૦	(B)	દૂધમાંથી બનતી વસ્તુઓને ડેરી બનાવટો કહેવાય છે.
૨૧	(B)	ઢાળવાળી છત પરથી પાણી અને બરફ ઝડપથી નીચે સરી જાય છે.
૨૨	(A)	ભૂંગાનો નળાકાર/ગોળ આકાર ભૂકંપ અવરોધક ડિઝાઈન છે.
૨૩	(B)	દાદા-દાદી અને કાકા-કાકી સાથે રહેતા કુટુંબને સંયુક્ત કુટુંબ કહેવાય.
૨૪	(B)	અંધ/દ્રષ્ટિહીન વ્યક્તિ સ્પર્શ સંવેદના માટે સફેદ લાકડી વાપરે છે.
૨૫	(B)	બ્રેઈલ લિપિ ૬ ઉપસેવા ટપકાં પર આધારિત છે.
૨૬	(B)	ઊંટના ગાદીવાળા પગ અને અનુકૂલન તેને રણનું વડાણ બનાવે છે.
૨૭	(B)	જાહેર વાહનોથી વ્યક્તિગત વાહનો ઘટે છે અને પ્રદૂષણ અટકે છે.
૨૮	(B)	લાલ લાઈટ વાહન થોભાવવા માટેનો ટ્રાફિક સંકેત છે.
૨૯	(B)	૧૦૧ એ અગ્નિશામક દળ (Fire Brigade) નો ઈમરજન્સી નંબર છે.
૩૦	(B)	પ્રાચીન સમયમાં સંદેશાવ્યવહાર માટે તાલીમબદ્ધ કબૂતર વપરાતા.
૩૧	(B)	શાકભાજીનો કચરો જૈવિક હોવાથી ભીના કચરામાં આવે છે.
૩૨	(B)	કાપડની થેલીનો પુનઃઉપયોગ પ્લાસ્ટિક કચરો અટકાવે છે.

૩૩	(B)	પ્લાસ્ટિક નોન-બાયોડિગ્રેડેબલ હોવાથી જળચર જીવોને નુકસાન કરે છે.
૩૪	(B)	ગતિમાન હવા (પવન) ના સ્પર્શ અને પાંદડાની ગતિથી હવા અનુભવાય છે.
૩૫	(B)	ફટાકડા ધુમાડાથી વાયુ અને અવાજથી ધ્વનિ પ્રદૂષણ કરે છે.
૩૬	(B)	જરૂર મુજબ જ નળ ચાલુ રાખવો એ પર્યાવરણીય સંસ્કાર છે.
૩૭	(A)	વૃક્ષો પક્ષીઓનું પ્રાકૃતિક આવાસ છે, તે કાપવાથી આશ્રય નષ્ટ થાય છે.
૩૮	(B)	વનસ્પતિ સૂર્યોનુવર્તન (Phototropism) નો ગુણધર્મ દર્શાવે છે.
૩૯	(B)	કુટુંબમાં સફાઈ અને કામની વહેંચણી સહકાર અને શ્રમનું સન્માન છે.
૪૦	(B)	હોસ્પિટલ વિસ્તારમાં ધ્વનિ પ્રદૂષણ અટકાવવા સાયલન્ટ ઝોન પાળવો જરૂરી છે.
૪૧	(B)	વળેલી અને ધારદાર ચાંચ માંસાહારી પક્ષીઓ (બાજ/ગરુડ) ની ઓળખ છે.
૪૨	(B)	દાણા ચણતા પક્ષીઓની ચાંચ ટૂંકી અને મજબૂત હોય છે.
૪૩	(A)	રાત્રિચર અને જંગલી પ્રાણીઓની શ્રવણ અને દ્રાણશક્તિ ખૂબ તીવ્ર હોય છે.
૪૪	(B)	વાગોળવાથી ખોરાકનું બરાબર પાચન થાય છે (સસ્તન તૃણાહારીઓ).
૪૫	(B)	ગરોળી જેવા શીત રક્ત ધરાવતા પ્રાણીઓ શિયાળામાં શીતનિદ્રામાં જાય છે.
૪૬	(B)	સૂર્યપ્રકાશ વગર પ્રકાશસંશ્લેષણ શક્ય નથી, જેથી છોડ પીળો પડે છે.

૪૭	(B)	વડવાઈ એ વડના વૃક્ષને આધાર આપતા સોટી જેવા સ્થાનિક મૂળ છે.
૪૮	(B)	મધ્યમ ઊંચાઈ અને લાકડા જેવા પ્રકાંડ ધરાવતી વનસ્પતિ ક્ષુપ કહેવાય.
૪૯	(B)	લીલ (Algae) ભેજવાળી જગ્યાએ ઊગતી પ્રાથમિક હરિત વનસ્પતિ છે.
૫૦	(A)	જૈવિક કચરો દાટવાથી પ્રદૂષણ અટકે છે અને ખાતર બને છે.
૫૧	(B)	ઉકાળવાથી કે ફિલ્ટર કરવાથી પાણીના જીવાણુઓ નષ્ટ થાય છે.
૫૨	(A)	જળચક્રનો સાચો ક્રમ: બાષ્પીભવન - ઘનીભવન - વર્ણન/વરસાદ.
૫૩	(A)	વૃક્ષો અને ચેકડેમ દ્વારા ભૂગર્ભ જળસ્તર જળવાઈ રહે છે.
૫૪	(B)	તડકામાં પ્લાસ્ટિકમાંથી કેમિકલ લીક થઈને પાણીને દૂષિત કરે છે.
૫૫	(B)	ડોલ-ટમ્બલરથી મર્યાદિત અને જરૂર પૂરતો જ પાણીનો વપરાશ થાય છે.
૫૬	(B)	ભૌગોલિક આબોહવા અને સ્થાનિક ખેતી ખોરાકની વિવિધતા નક્કી કરે છે.
૫૭	(A)	ગાજર/કાકડી કાચા ખવાય, જ્યારે ચોખા/ઘઉં રાંધીને જ પચે.
૫૮	(B)	અંકુરીત કઠોળમાં પોષક મૂલ્ય અને વિટામિન C વધે છે.
૫૯	(B)	વાસી અને ઉઘાડા ખોરાક પર ઈ માખી બેસવાથી બેક્ટેરિયા ફેલાય છે.
૬૦	(A)	કૂકરનો ઉપયોગ અને પૂર્વતૈયારીથી બળતણ (LPG) ની બચત થાય છે.
૬૧	(A)	ઘરનો પ્રકાર બાંધકામ સામગ્રીના આધારે નક્કી થાય છે.
૬૨	(B)	ઈંગ્લૂ એ બરફના બ્લોકમાંથી બનતું વિશિષ્ટ આશ્રયસ્થાન છે.
૬૩	(B)	કાશ્મીર (દાલ સરોવર) અને કેરળના બેકવોટર્સમાં નૌકાઘર જાણીતા છે.

૬૪	(B)	યોગ્ય કચરા નિકાલથી રોગચાળો અને ગંદકી અટકે છે.
૬૫	(B)	સંયુક્ત કુટુંબમાં વડીલો પાસેથી નૈતિક મૂલ્યો અને સંસ્કાર મળે છે.
૬૬	(B)	આંતરરાષ્ટ્રીય ભારે વેપાર માટે જળમાર્ગ (કાગોં શિપ) સૌથી અનુકૂળ છે.
૬૭	(A)	દ્રષ્ટિહીન વ્યક્તિઓ માટે શ્રવાણ શક્તિ (અવાજ) માર્ગદર્શક બને છે.
૬૮	(B)	પાઈપ અને નળના સમારકામ માટે પ્લમ્બરની જરૂર પડે છે.
૬૯	(B)	રેલવે સ્ટેશન પર સામાન ઊંચકનાર સામાજિક મદદગાર કુલી કહેવાય.
૭૦	(B)	હેલ્મેટ એ શિરચ્છેદ અને મગજની ગંભીર ઈજા સામે રક્ષણ આપતું સાધન છે.
૭૧	(B)	ઊર્જા સંરક્ષણ એ દરેક જાગૃત નાગરિકની પ્રાથમિક ફરજ છે.
૭૨	(B)	જૂના વસ્ત્રોમાંથી થેલી બનાવવી એ Re-use (પુનઃઉપયોગ) છે.
૭૩	(B)	વૃક્ષો જમીનને પકડી રાખે છે અને વરસાદ લાવવામાં મદદ કરે છે.
૭૪	(B)	સૂર્ય પૃથ્વી પરની તમામ ઊર્જાનો મૂળભૂત સ્ત્રોત છે.
૭૫	(B)	હવામાંનો ભેજ રાત્રે ઠંડો પડતા ઝાકળબિંદુ બને છે.
૭૬	(B)	ગોફણથી પ્રહાર કરવાથી પક્ષીના આશ્રય અને જીવનને નુકસાન થાય છે.
૭૭	(B)	કચરો ખુલ્લામાં ફેંકવાથી ગંદકી અને રોગચાળો ફેલાય છે.
૭૮	(A)	વનસ્પતિને યોગ્ય માટી, પાણી અને પોષક તત્વો મળવાથી વૃદ્ધિ થાય છે.
૭૯	(B)	દૂષિત પાણી પીવાથી જળજન્ય રોગો (Water-borne diseases) થાય છે.
૮૦	(B)	પીળી લાઈટ એ થોભવાની કે ધીમા પડવાની ચેતવણી છે.

૮૧	(A)	દાંતની રચના પ્રાણીના આહાર (માસ ફાડવું કે ઘાસ વાગોળવું) પર આધારિત છે.
૮૨	(B)	કીટકો પરાગનયનના મુખ્યા વાહકો છે, જેના વગર વનસ્પતિમાં ફળ-બીજ બનતા નથી.
૮૩	(B)	ચામાચીડિયું બચ્ચાને જન્મ આપે છે અને સ્તનપાન કરાવે છે, તેથી તે સસ્તન છે.
૮૪	(A)	પહોળા પંજા દબાણ ઘટાડે છે, જેથી પગ રેતીમાં ખૂંપતા નથી (અનુકૂલન).
૮૫	(B)	પક્ષીઓ કાયમી રહેવા માટે નહીં પરંતુ માત્ર પ્રજનન અને બચ્ચાના રક્ષણ માટે માળો બાંધે છે.
૮૭	(A)	સૂર્યપ્રકાશ તરફ વળવું એ સજીવોની સંવેદનશીલતા દર્શાવે છે.
૮૬	(B)	મૂળ વનસ્પતિને જમીન સાથે જકડી રાખી યાંત્રિક આધાર આપે છે.
૮૮	(B)	રાત્રે પ્રકાશસંશ્લેષણ બંધ હોવાથી વૃક્ષો CO2 મુક્ત કરે છે, જે શ્વાસ માટે હાનિકારક છે.
૮૯	(A)	સોટીમય/રેસાહિત મૂળ જમીનમાં ઊંડે જઈ ભારે પવન સામે વૃક્ષને પકડી રાખે છે.
૯૦	(B)	સૂર્યપ્રકાશમાં ખોરાક બનાવવાની ક્રિયાને પ્રકાશસંશ્લેષણ કહેવાય છે.
૯૧	(B)	પાણી જીવનની પ્રાથમિક જરૂરિયાત છે, તેના વગર સજીવ સૃષ્ટિ અશક્ય છે.
૯૨	(A)	કુદરતી ખાતર જમીનનું બંધારણ સુધારે છે અને પર્યાવરણને નુકસાન કરતું નથી.
૯૩	(B)	પ્લાસ્ટિકનું બેક્ટેરિયા દ્વારા વિઘટન થતું નથી, તેથી તે અવિઘટનીય છે.
૯૪	(B)	ફેક્ટરીના ઝેરી કેમિકલ્સ જળચર સૃષ્ટિ અને ભૂગર્ભ જળને દૂષિત કરે છે.
૯૫	(B)	અગાશીના પાણીને ટાંકામાં સંગ્રહવું એ વર્ષાજળ સંચય (Rainwater Harvesting) છે.
૯૬	(B)	ઉકાળવાથી જીવાણુઓ નષ્ટ થાય છે અને ઠંડકથી તેમની વૃદ્ધિ અટકે છે.
૯૭	(B)	ધોવાથી જંતુનાશકો અને ધૂળના કણો દૂર થઈ આહાર સુરક્ષિત બને છે.

૯૮	(B)	જંકડામાં પોષક તત્વોનો અભાવ હોવાથી મેદસ્વીતા અને પાચન દોષ થાય છે.
૯૯	(B)	ખાટાં ફળોમાં વિટામિન C હોય છે જે રોગપ્રતિકારક શક્તિ વધારે છે.
૧૦૦	(B)	અયોગ્ય દિનચર્યાથી જૈવિક ઘડિયાળ (Biological Clock) ખોરવાય છે.
૧૦૧	(B)	ખુલ્લું મેદાન અથવા મજબૂત કવચ ભૂકંપમાં કાટમાળથી બચાવે છે.
૧૦૨	(B)	પૂરમાં દૂષિત પાણી ભળતું હોવાથી પાણી ઉકાળીને પીવું જરૂરી છે.
૧૦૩	(B)	બરફની દીવાલો ઉખાની અવાહક હોવાથી અંદરની ગરમી જાળવી રાખે છે.
૧૦૪	(B)	સંયુક્ત કુટુંબ સામાજિકીકરણ અને નૈતિક મૂલ્યોના ઘડતરમાં મદદ કરે છે.
૧૦૫	(B)	ટ્રેડિલીન લોકો સ્પર્શ દ્વારા વાંચવા માટે બ્રેઈલ લિપિ વાપરે છે.
૧૦૬	(B)	સીટ બેલ્ટ અકસ્માત વખતે આગળ અથડાતા અટકાવે છે.
૧૦૭	(B)	લીલી લાઈટ વાહનને આગળ વધવાનો સંકેત આપે છે.
૧૦૮	(B)	CNG એ સ્વચ્છ બળતણ છે જે ધુમાડો અને પ્રદૂષણ ફેલાવતું નથી.
૧૦૯	(B)	૧૦૮ એ ઈમરજન્સી મેડિકલ સર્વિસ (એમ્બ્યુલન્સ) નો નંબર છે.
૧૧૦	(B)	આકાશમાં ઊડતા વાહનો હવાઈ માર્ગના વાહનો કહેવાય.
૧૧૧	(B)	કાગળ લાકડાના માવા માંથી બનતો હોવાથી કાગળ બચાવવાથી વૃક્ષો બચે છે.
૧૧૨	(B)	સોલાર પેનલ સૂર્યપ્રકાશનું વીજળીમાં રૂપાંતર કરી આર્થિક બચત કરે છે.
૧૧૩	(B)	માટીના દીવા પર્યાવરણમિત્ર છે અને સ્થાનિક કારીગરોને મદદ કરે છે.

૧૧૪	(B)	વૃક્ષો પ્રકાશસંશ્લેષણ દ્વારા ઓક્સિજન મુક્ત કરી વાતાવરણ શુદ્ધ રાખે છે.
૧૧૫	(A)	ગૌ-કાષ્ટ વાપરવાથી વૃક્ષો કાપવા પડતા નથી અને સ્વચ્છ દહન થાય છે.
૧૧૬	(B)	અતક એ જળચર પક્ષી હોવાથી તેના પંજ જાળીદાર (Webbed) હોય છે.
૧૧૭	(A)	રંગ બદલવાની ક્ષમતા (છાત્રાવરણ) બચાવ અને શિકારમાં મદદરૂપ થાય છે.
૧૧૮	(B)	બીજમાંથી કૂંપળ કૂટવાની ક્રિયા અંકુરણ (Sprouting) કહેવાય છે.
૧૧૯	(B)	રાહદારીઓ માટે સુરક્ષિત રસ્તો ઓળંગવા ઝેબ્રા ક્રોસિંગ બનાવવામાં આવે છે.
૧૨૦	(B)	પાણી અને સૂર્યપ્રકાશ વનસ્પતિની પ્રાથમિક જરૂરિયાત છે.
૧૨૧	(B)	ધ્રુવડની આંખોની વિશેષ રચના તેને રાત્રે જોવામાં મદદ કરે છે.
૧૨૨	(B)	કાળી સપાટી ઉષ્માની ઉત્તમ શોષક (Absorber) હોવાથી ખોરાક ઝડપથી રાંધે છે.
૧૨૩	(C)	ગેસ લીકેજ વખતે તાણખો થતો અટકાવવા સ્વિચ ન અડકવી અને હવા આવવા દેવી.
૧૨૪	(B)	ટપક સિંચાઈથી પાણી સીધું મૂળમાં જ જવાથી પાણીનો બગાડ અટકે છે.
૧૨૫	(B)	હરિયાળી/લીલી કચરાટોપલી જૈવિક ભીના કચરા માટે નિયત થયેલી છે.
૧૨૬	(B)	નળ ખુલ્લો રાખવો એ જળ સ્ત્રોતોનો ગંભીર બગાડ દર્શાવે છે.
૧૨૭	(B)	ટાયર અને પ્લાસ્ટિકનું દહન કેન્સરજનક અને ઝેરી વાયુઓ ઉત્પન્ન કરે છે.
૧૨૮	(B)	પતંગિયાના જીવનચક્રનો સાચો ક્રમ: ઈંડું ઈયળ ,કોશિત ,પુખ્ત.
૧૨૯	(B)	સ્પીડ બ્રેકરનો સંકેત વાહન ધીમું પાડવાની સૂચના આપે છે.
૧૩૦	(B)	સાબુથી હાથ ધોવાથી જીવાણુઓ નષ્ટ થાય છે અને જઠરના રોગો અટકે છે.

ધોરણ 3 અને ધોરણ 6 ની ક્ષમતાઓ અને ટકાવારી

જિલ્લા • રાજ્ય • રાષ્ટ્રીય પ્રદર્શન સરખામણી

જિલ્લો (District)

રાજ્ય (State)

રાષ્ટ્રીય (National)

ધોરણ 3 (Foundation Stage)

ભાષા (Language)

C-9.7 રોજબરોજની વાતચીત અને નુતન શબ્દભંડોળનો ઉપયોગ

62% 61% 67%

C-10.5 ટૂંકી વાર્તાઓનું વાંચન અને મુખ્ય વિચારની સમજ

51% 52% 60%

C-10.7 ટૂંકા સમાચારો અને સૂચનાઓનું વાંચન-સમજ

57% 55% 61%

ગણિત (Mathematics)

C-8.1 વસ્તુઓનું ગુણધર્મોના આધારે જુદા વિભાજન

63% 63% 68% 63%

C-8.2 આકારો અને સંખ્યાઓમાં સરળ પેટર્ન વધારવી

65% 63% 69% 69%

C-8.4 99 સુધીની સંખ્યાઓને ચડતા-ઉતરતા ક્રમમાં ગોઠવવી

48% 55% 61% 55%

C-8.5 દશાંસ પદ્ધતિ અને સ્થાનકિંમતની સમજ (99 સુધી)

54% 57% 61% 61%

C-8.6 2-અંકી સંખ્યાઓના સરવાળા અને બાદબાકી

42% 47% 58% 58%

C-8.7 ગુણાકાર અને ભાગાકારની પાયાની સમજ

41% 43% 54% 54%

C-8.8 મૂળભૂત ભૌમિતિક આકારો અને અવકાશીય સંબંધ

37% 40% 50% 50%

C-8.9 લંબાઈ, વજન અને કદનું સરળ માપન

55% 52% 62% 62%

C-8.10 સમયનું સામાન્ય માપન (મિનિટ, કલાક, દિવસ)

50% 52% 61% 64%

C-8.11 100 રૂપિયા સુધીના નાણાકીય વ્યવહારો

38% 41% 50% 50%

C-8.12 ગણિતની વિભાવનાઓ વ્યક્ત કરવા યોગ્ય શબ્દભંડોળ

51% 51% 55% 51%

C-8.13 વ્યવહારિક જીવનના સરળ ગાણિતિક કોયડા ઉકેલવા

44% 44% 55%

ધોરણ 6 (Preparatory Stage)

ભાષા (Language)

C-2.1 ધખાણનું સમજવા માટે વિવિધ વ્યૂહરચનાઓનો ઉપયોગ

54% 50% 56%

C-2.2 મુખ્ય વિચારો સંજ્ઞા અને તારણી કારણ

57% 53% 68%

ગણિત (Mathematics)

C-1.1 ભારતીય સંખ્યા લેખન પદ્ધતિ અને મોટી સંખ્યાઓ

59% 53% 54%

C-1.2 રોજિંદા જીવનના અપૂર્ણાંકોની સમજ

25% 25% 29%

C-1.3 મૂળભૂત ચાર ક્રિયાઓ અને ઘડિયાનો વ્યવહારિક ઉપયોગ

50% 46% 53%

C-1.4 નકશા (નકશાના રા) પવી સંખ્યાનગીની પેટર્ન

49% 45% 48%

C-2.4 નકશા (નકશા) પર સ્થાન અને દિશા દર્શાવવા

49% 45% 48%

C-3.3 માપનની પ્રણાલીમાં સરળ એકમ પરિવર્તન

34% 32% 38%

C-3.5 અંતર, પરિમિતિ, ક્ષેત્રફળ અને કદની અંદાજ

37% 35% 42%

C-4.1 જાદુઈ ચોરસ જેવા વ્યવહારિક પ્રશ્નો ઉકેલવા

33% 31% 38%

C-4.3 ગણતરી કરવા માટે યોગ્ય રીત (ભૌતિક કે લેખિત) પસંદ કરવી

42% 41% 49%

આપણી આસપાસની દુનિયા (The World Around Us)

C-1.1 કુદરતી અને સામાજિક ઘટકોને ઓળખવા

44% 44% 44%

C-1.3 ઋતુ પરિવર્તન અને ચંદ્રની કળાઓ વિશે પ્રશ્નો પૂછવા

38% 38% 38%

C-1.4 સ્થાનિક સંસ્થાઓ (પંચાયત, બેંક, બજાર) ના કાર્યો

55% 51% 56%

C-3.2 કટોકટીની સ્થિતિ (આગ, ઈજા) માં પૂર્વતૈયારી

40% 39% 45%

C-4.1 વનસ્પતિ અને પ્રાણીઓની વિવિધતાનું વર્ણન

53% 51% 54%

C-4.3 કુદરતી સંસાધનોના ઉપયોગ વિશે જણાવવું

47% 43% 50%

C-4.7 સામાજિક મૂલ્યો અને પર્યાવરણ અનુકૂળ વ્યવહારો

48% 46% 51%

C-5.3 સંકેતો સાથે દેશ અને રાજ્યના નકશા વાંચવા

43% 41% 46%

પરખ ટેકસોનોમીના સબ-ડોમેન્સ

Awareness • Sensitivity • Creativity

જાગૃતિ



જ્ઞાન



પ્રક્રિયાની સમજ



રચનાની સમજ

સંવેદનશીલતા



સહકાર



વિવાદ નિરાકરણ



ખુલ્લું મન

સર્જનાત્મકતા



નવીન વિચારો



લવચીકતા



બહુવિધ વિચારો



અન્વેષણ



વિચારોનું સંયોજન

